

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΒΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΒΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκυκλιζόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932—

ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνν δραχ. 55. Τρίμηνν δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50,
Αμερικῆς δολλάρια 3.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξάμηνιοι καὶ Τρίμηνιοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ. 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἄλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδέποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 41ος

Ἀθήναι, 9 Ἰουνίου 1934

Ἔτος 56ον.—Ἀριθ. 28

Ο ΑΣΠΡΟΣ ΛΥΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχει ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

— Τὰ κοίταξα. . .

— Ἐχω περισσότερα σημάδια ἐ-
πάνω μου ἀπ' ὅσα φεγγάρια μετροῦν
στὴ ράχη μου. Πιστεφῆ με ὁμῶς, γιὰ
τί λέω ἀλήθεια, τὴ βαρέθηκα πιά
αὐτὴ τὴ ζωὴ, μεγάλε καπετάνιε, δὲν
ξαναπάω πιά μὲ τὸν Νγκουγιέν.

— Ἐλα, ἔλα, λίγα λόγια
καὶ καλά. Τί σκοποὺς ἔχει
ὁ ἀρχηγός σου;

— Δὲν ξέρω. Στὴν ἀρχὴ
ἦταν νὰ κατεβούμε τὸ πο-
τάμι ὡς τὸ Βιέτρι γιὰ νὰ
στήσουμε παγίδα στὸν διοι-
κητὴ τοῦ Γιέν-Μπίν, πού
θὰ περνοῦσε λέει ἀπὸ κεῖ
μὲ τὸ καραβάνι πού κα-
πνίζει.

— Μὲ τὸ σιδηρόδρομο
δηλαδή. Λέγε παρακάτω,
σὲ ἀκούω.

— Ὁ μικρὸς Φραντσέζος
μᾶς τῶσκασε ἀπὸ τὸ καῖκι.
Δὲν καταφέραμε νὰ τὸν φα-
ρέψουμε, μὰ ἡ δική μου ἢ
ιδέα εἶναι πὼς πνίγηκε, εἶ-
πε ὁ Μπίν κοιτάζοντας ἐξε-
ταστικὰ τὸν ἀξιωματικό.

— Λέγε παρακάτω, σὲ
ἀκούω.

Ὁ λοχαγὸς ἔμενε ψυχρὸς
σὰν μάρμαρο.

Ὁ Μπίν συνέχισε :

— Ὁ Νγκουγιέν εἶχε ἄλ-
λη ιδέα καὶ θέλησε νὰ ξε-
μπαρκάρουμε στὴ στιγμὴ.
Μᾶς ἔδωλε νὰ περπατήσου-
με, ὅλη νύχτα νὰ περπατή-
σουμε σὰν τὰ λάφια, καὶ
ὕστερα ὅλη τὴν ἡμέρα. Ἀχ
μὴ μὲ ρωτᾶτε πιά ἄλλα. Μὰ
τὰ τρία πνεύματα τοῦ Φάτ
πού κυβερνοῦν τὸν κόσμον,

μὰ τὴν Κουάμ-Ἀν τὴ θεὰ μὲ τὰ
χίλια χέρια· μὰ τοὺς κριτὲς τοῦ Κά-
τω Κόσμου, τὸν Τόγκ-Ντέ πού τι-
μωρεῖ τοὺς ὑποκριτὲς καὶ τὸν
Τσουέγκ-Λουάν πού ξεσκεπάζει τοὺς
ψεύτες, μὰ τὰ σεβάσματα κόκκαλα τῶν
προγόνων μου, ὀρκίζομαι πὼς εἶπα
τὴν ἀλήθεια. Ὁ Ἄσπρος Λύκος εἶ-

ναι στὸ Πού-Γιέν-Μπίν. Αὐριο θὰ βρί-
σκεται ἀκόμα ἐκεῖ. Ὑστερα πιά ;
Κόιν-χο-μπιέτ (δὲν ξέρω !)
Ὁ λοχαγὸς ἔμεινε σκεπτικὸς λίγες
στιγμὲς.

— Ἐέρεις τουλάχιστο νὰ μοῦ πῆς
ἂν εἶναι συνεννοημένος μὲ τὸν
λι-τοούγκ (τὸν δήμαρχο) τοῦ
Πού-Γιέν-Μπίν ;

— Ὁ λι-τοούγκ τὸν φοβάται. Ὁ-
λος ὁ κόσμος τὸν φοβάται, εἶναι
τρομερός.

— Ὁ δηρῆτης Μὸ καὶ ἡ
δηρῆτρια Τί-Σάϋ τί ἀπέ-
γιναν ;

— Τοὺς ἐπῆρε μαζί του,
στὴν ὑπηρεσίᾳ του.

— Καὶ ἡ μικρὴ Γαλ-
λίδα ;

— Αὐτὴ ἔκανε ὅλο τὸν
δρόμο ξαπλωμένη στὸ φο-
ρεῖο.

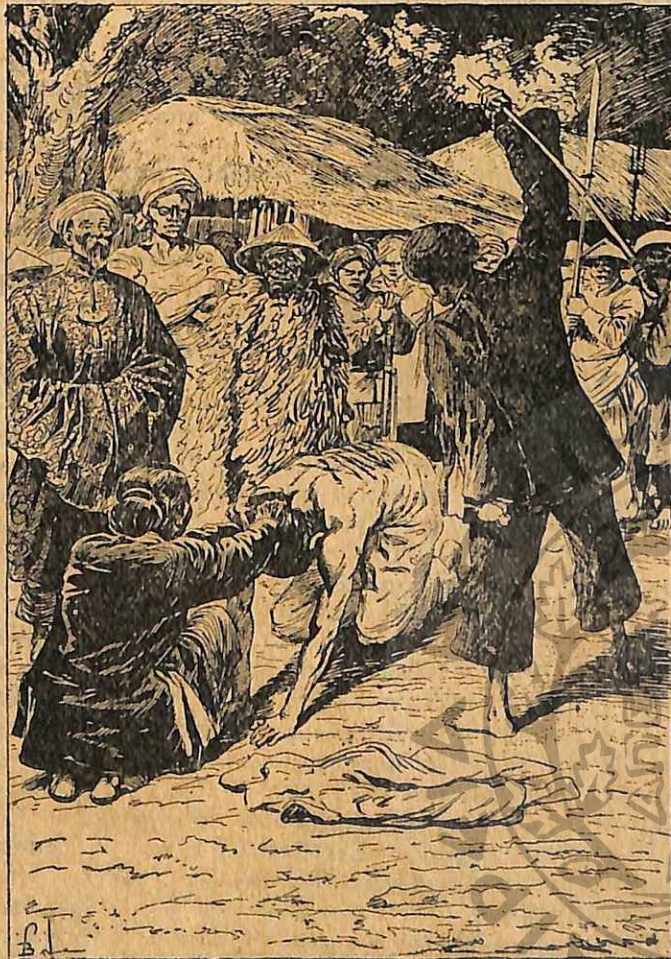
— Τὴν καλομεταχειρίζε-
ται ;

— Πολύ. Συμφέρον του
εἶναι νὰ ζήσει καὶ νὰ εἶναι
γερὴ. Ἐχει τὴν ἐλπίδα πὼς
θὰ βγάλῃ πολλὰ-πολλὰ χρή-
ματα ἀπὸ τὴν μικρὴ.

Ὅλα αὐτὰ ἦταν καθαρὰ,
σαφῆ, θετικά. Γιὰ τὴν ὥρα
ἡ συμμορία ὅλη εἶχε στή-
σει τὸ λημέρι τῆς στὸ Πού-
Γιέν-Μπίν, καὶ ὁ λοχαγὸς
πῆρε τὴν ἀπόφασί του χω-
ρὶς κανένα δισταγμό.

Ἐχε δποσχεθῇ στὸν Μπίν
πὼς θὰ τοῦ χάριζε τὴ ζωὴ
καὶ δὲν ἔπαιρνε πίσω τὴν
ἀπόφασί του. Δὲν τοῦ εἶχε
ὁμῶς δποσχεθῇ πὼς θὰ τοῦ
χάριζε καὶ τὴν ἐλευθερίᾳ του

— Δεκανέα, πρόσταξε,
σοῦ ἀναθέτω τὴν φύλαξη
τοῦ αἰχμαλώτου. Δέστε τον
στερεὰ καὶ ἐπιτηρεῖτε τον.
Θὰ μᾶς χρησιμεύσῃ γιὰ ὁ-
δηγός.

«Ὁ δύστηνος Μὸ ὑπόμεινε στοικὰ ὡς τις δέκα
βουρδουλίες . . .»

— Τί ώρα θά ξεκινήσουμε; ρώτησε ένας άνθυπολοχαγός.

— Τά μεσάνυχτα. Έχομε νά διατρέξουμε είκοσιπέντε χιλιόμετρα και θέλω νά προσφέρω τὰ σέβη μου στὸν Ἀσπρο Λύκο προτοῦ νά ξημερώσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Ἡ παρόδα

Ὁ λοχαγὸς Μπαμπερζέ ὥρισε νά τοποθετηθοῦν σκοποὶ γύρω-γύρω ἀπὸ τὸ στρατόπεδο γιὰ νά προσέχουν μήπως, παρὰ τίς διαβεβαιώσεις τοῦ Μπίν, τριγύριζαν καὶ τίποτε ἄλλοι κουρσά-

νη ἦταν τόσο πηχτὴ καὶ μαύρη ποὺ καταντοῦσε φοβερή. Ἦταν μιὰ νύχτα ἐφιαλτική, μιὰ νύχτα ποὺ νόμιζε κανεὶς πὼς θά μπορούσε νά κόψῃ τὰ σκοτάδια μὲ τὸ μαχαίρι, μιὰ νύχτα μαύρη σὰν τὴν πίσσα καὶ σὰν τὴν Κόλαση, μιὰ νύχτα ποὺ ἔκανε τὸν ἄνθρωπο τυφλό, ποὺ περιώριζε ὅλες του τίς αἰσθήσεις στὴν ἀκοή καὶ ἔσφιγγε τὴν καρδιά ἀπὸ ἀγωνία.

Ὁ Μπίν, δεμένος χεροπόδαρα ἦταν ξαπλωμένος κάτω ἀπὸ ἕνα ἀντίσκηνο ἀνάμεσα στὸν δεκανέα καὶ σ' ἕνα στρατιώτη.

Μὲ τὴ μοιρολατρικὴ ἀπάθεια τοῦ Ἀνατολίτη ὁ αἰχμάλωτος ἔμοιαζε σὰν νά συμβιδάζεται μὲ τὴ μοῖρα του καὶ ροχάλιζε μακάρια. Στριμωγμένοι κοντά του καὶ σκεπασμένοι ὅλοι μαζί μὲ μιὰ μοναδικὴ κουβέρτα, οἱ φύλακές του δὲν ἔδωξαν κανένα κακὸ μὲ τὸ νοῦ τους γιὰ τὸν σύντροφό τους καὶ στὸ τέλος, καθὼς ἦταν κιόλας κουρασμένοι ἀπὸ τὴν ὁλόκληρη πορεία τους, παραδόθηκαν κι' αὐτοὶ στὸν ὕπνο.

Κατάκοποι κι' ἐμπιστευμένοι στὴ φύλαξη τῶν σκοπῶν οἱ ἄλλοι στρατιῶτες κι' οἱ ἀξιωματικοὶ τους δὲν ἀργησαν κι' ἐκεῖνοι ν' ἀποκοιμηθοῦν.

Ἀξαφνες τουφεκίες, σαλπίσματα, ἀγριες φωνές καὶ κατάρτες ξύπνησαν ἀπτότομα τὸν λοχαγὸ κατὰ τίς ἑνδεκά.

— Οἱ Τζιάκ! Οἱ κουρσάροι!

Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη του τκέψη.

Κρατώντας σὲνα χέρι τὸ περίστροφό του καὶ στὸ ἄλλο τὸ παθί, βγήκε ἔξω ἀπὸ τὸ ἀντίσκηνο γιὰ νά συνάξῃ τοὺς ἄνδρες του.

Ὁλο τὸ στρατόπεδο βρισκόταν σ' ἀναστάτωση.

Μέσα στὸ σκοτάδι διακρίνονταν δαυλιὰ ἀναμμένα ποὺ γύριζαν ἔδω κι' ἐκεῖ, ἐνῶ οἱ στρατιῶτες ποὺ τὰ κρατοῦσαν στὰ χέρια τους ἔμοιαζαν μὲ μαύρους διαβόλους ποὺ πηδοῦσαν σὰν τρελλοὶ μέσα στὸ σκοτάδι ἐκεῖνο τῆς κολάσεως.

Ὁ λοχαγὸς ἔτρεξε στὸν σαλπικτὴ ποὺ σήμαινε «στὰ ὅπλα».

— Τί τρέχει; Τί συμβαίνει; ρώτησε.

— Ὁ, λοχαγέ μου! Ὁ Μπίν... τῶσκασε.

— Δραπέτευσε! φώναξε ὁ λοχα-

γὸς κατάπληκτος. Ὅχι δά! Κι' ὁ δεκανεὺς ποὺ τὸν φύλαγε;

— Σκοτώθηκε.

— Κι' ὁ ἄλλος στρατιώτης;

— Κι' αὐτός. Ὁ Μπίν τοὺς σκότωσε καὶ τοὺς δύο προτοῦ νά τὸ στρίψῃ.

Ὁ λοχαγὸς ἔπιασε τὸ κεφάλι του καὶ κοίταξε γύρω του νά ἰδῇ μήπως ὄνειρευόταν.

Ὅχι, δὲν ἦταν ὄνειρο. Ἀλλωστε ὁ σαλπικτὴς δὲν τὸν ἄφισε στὴν ἀμφιβολία.

Φαίνεται, λοχαγέ μου, εἶπε, πὼς θάχε κρυμμένο κάποιο μαχαίρι μέσα στὰ κουρέλια του καὶ δὲν τὸ βρήκαμε ὅταν τοῦ κάναμε ἔρευνα καὶ τοῦ πήραμε τὰ ὅπλα του. Δὲν ξέρω πὼς τὰ κατάφερε καὶ ἐκεῖ ποὺ ἦταν δεμένος μπόρεσε κι' ἐλευθέρωσε τὸ ἕνα του τὸ χέρι. Ὑστερα σιγά-σιγά ἔκοψε ὅλα τὰ σχοινιά του. Κι' ὅπως δείχνουν τὰ πράγματα ὁ κακομοίρης ὁ δεκανεὺς θά κοιμόταν βαρεῖα γιὰ τὸ φιλαράκος μας τοῦκοψε πέρα-πέρα τὸν λαιμὸ προτοῦ νά προφτάσῃ νά πῇ κίχ! Ὁ ἄλλος, δὲν πρόφθασε οὔτε ἐκεῖνος νά κουνηθῇ. Καθὼς ἦταν ξαπλωμένος ἔφαγε τὴν μαχαίριά καταμεσίς στὴν πλάτη. Ὁ-στόσο ἀκούσαμε τίς φωνές του, μὰ σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Μπίν τὸ εἶχε κιόλας βάλει στὰ πόδια καὶ οἱ σκοποὶ ποὺ δὲν ἔδωσαν οὔτε τὴ μύτη τους, τὸν ἄφισαν νά περάσῃ χωρὶς νά τὸν τσακώσουν. Ἐυπορόβλησαν καὶ τώρα τὸν κυνηγοῦν. Ἀλλά...

— Σάλπισε προσκλητήριο, τὸν ἔκοψε ὁ λοχαγός, ποὺ εἶχε βρεῖ τὴν ψυχραιμία του.

Ἦταν τὸ μόνο ποὺ μπορούσαν νά κάνουν. Νά πιάσουν τὸν Μπίν μέσα σ' αὐτὸ τὸ θεοσκότεινο δάσος, αὐτὸ δὲν ἦταν οὔτε κὰν νά τὸ σκεφθοῦν. Καὶ ἔπρεπε νά διαλέξουν ἕνα ἀπὸ τὰ δύο: Ἡ ν' ἀπελπισθοῦν πὼς θά κατάρθωναν νά προσφάσουν τὸν Νγκουγιέν στὴν παγίδα τοῦ Ποῦ-Γιέν-Μπίν, ἢ νά διαλύσουν εὐθὺς τὸ στρατόπεδο, νά βαδίσουν μὲ τὴν πιδὲ μεγάλη γρηγοράδα, καὶ νά φτάσουν πρὶν ἀπὸ τὸν δολοφόνο, ποὺ δίχως ἀμφιβολία ἔτρεχε γιὰ νά εἰδοποιήσῃ τὸν ἀρχηγό του.

Δίχως νά χάσῃ οὔτε μιὰ στιγμή ὁ ἀξιωματικὸς ἀποφάσισε τὸ δεύτερο.

— Ἐτοιμοὶ πρὸς πορείαν! πρόσταξε:

Ὑστερα ἀπὸ πέντε λεπτὰ τὸ ἀπόσπασμα ξεκινούσε.

Ὁ λοχαγὸς Μπαμπερζέ δὲν εἶχε χάσει μόνο τὸν αἰχμάλωτό του. Εἶχε χάσει καὶ τὸν ὁδηγὸ ποὺ θά τὸν πήγαινε στὸ Ποῦ-Γιέν-Μπίν ἀπὸ τὸν συντομώτερο δρόμο. Ἐτσι δὲν εἶχε νά

ΤΟ ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙ

[ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΚΙ ΑΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΚΑ'. — Ἡ βαρκούλα

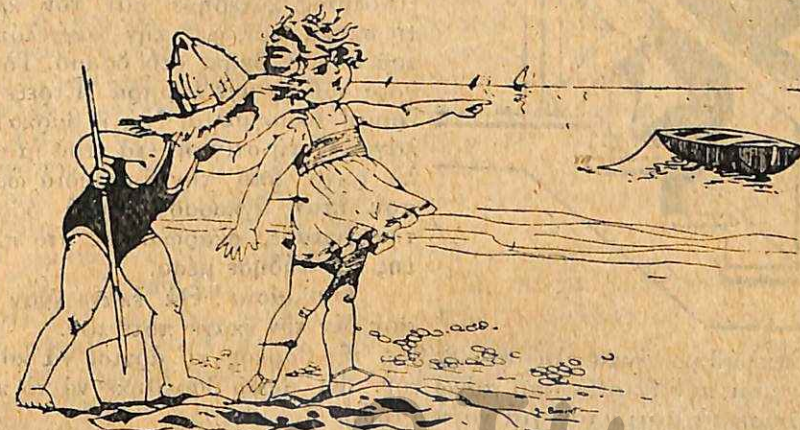
Ὑστερα ἀπὸ τὸ φοβερὸ ἐκεῖνο πάθημα, ποὺ τοῦ ἔγινε μάθημα, ὁ Μπέμπης ἦταν τόσο φρόνιμος, τόσο ἥσυχος καὶ τόσο ὑπάκουος, ποὺ ὅλοι ἀποροῦσαν. Δὲν ἔκανε τίποτα, δὲν ἀγγίζει τίποτα καὶ δὲν σκάλιζε τίποτα ἂν δὲν τοῦ ἔδιναν τὴν ἄδεια. Τὸ παρατσούκλι του δὲν εἶχε πιά σημασία. Ἀπὸ συνήθεια τὸν ἔλεγαν ἀκόμα Σκαλιστήρι.

Ὁ μπαμπὰς κι' ἡ μαμιά, ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ, ἔπρεπε νά πάνε, γιὰ κάποια τοὺς ὑπόθεση, στὴν Ἀθήνα. Θάλειπαν ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ τὴ νύχτα θά γύριζαν πολὺ ἀργά.

— Μαργαρώ, τὸ νοῦ σου στὰ παιδιά, εἶπε φεύγοντας ἡ μαμιά. Νὰ μὴν κάμουν σήμερα μπάνιο καὶ προπάντων νὰ μὴν πάνε μὲ τὴ βάρκα.

— Ἐννοία σας, κυρία, εἶπε ἡ νταντά. Τώρα κι' ὁ Μπέμπης ἀκούει.

Ἡ βίλλα ποὺ καθόταν ἡ οἰκογένεια, ἐκεῖ στὴ Γλυφάδα, ἦταν μακριὰ ἀπὸ τὸ κέντρο ποὺ εἶχε πάντα κόσμος. Γιὰ νά κάνουν τὰ μπάνια τους, εἶχαν φτιάσει στὴν ἀκρογιαλιά μιὰ μικρὴ ἐξέδρα, καὶ γιὰ νά γδύνονται καὶ νά ντύνονται, εἶχαν μιὰ ὥραία βαρκούλα ποὺ τὴν ἔδεναν ἀπ' τὴν

ἐξέδρα. Συχνὰ πήγαιναν μ' αὐτὴν περίπατο, ἔκαναν βόλτες ἢ ἔβγαίναν στάνοιχτὰ γιὰ ψάρεμα. Ἀλλὰ τότε τὴν κυβερνοῦσε ἡ ὁ ἴδιος ὁ μπαμπὰς, ἢ ὁ γέρο-Μαθιὸς, ὁ βαρκάσης του.

Περίεργο πρᾶγμα! Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ὁ Μπέμπης ἔμεινε μονάχος μὲ τὴ Μπέμπα καὶ τὴ Μαργαρώ—ὁ μικρὸς ξάδερφος εἶχε φύγει—θυμήθηκε τὰ παλιά του καὶ δὲν ἤσυχάζε στιγμή.

— Κάνουμε μπάνιο; ἔλεγε τῆς Μπέμπας.

— Ὅχι, ἡ μαμιά εἶπε νὰ μὴν κάμουμε σήμερα ποὺ λείπει.

— Πάμε στὸ ψάρεμα;

— Κι' αὐτὸ σήμερα εἶναι ἀπαγορευμένο. Ἐπειτα ὁ γέρο-Μαθιὸς δὲν εἶν' ἐδῶ. Ποιὸς θά ὠδηγοῦσε τὴ βάρκα;

— Ἐγώ!

— Ναί, ἐτοιμάσου! ὅπως ὠδήγησες καὶ τὸ αὐτοκίνητο ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα.

Συνήθως, ἀφοῦ γύριζαν ἀπ' τὸ μπάνιο ἢ τὸ ψάρεμα, τραβοῦσαν τὴ βάρκα ἔξω στὴν ἀμμουδιά. Ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶχαν νά τὴ μεταχειριστοῦν δύο ἡμέρες καὶ τὰ ξύλα τῆς εἶχαν ξεραθεῖ πολὺ στὸν ἥλιο, ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ ὁ Μαθιὸς τὴν εἶχε ἀφήσει νά μουσκεύῃ στὴ θάλασσα καί, γιὰ νά μὴ τὴν παρασύρῃ τὸ ρεῦμα, τὴν εἶχε δέσει μὲ σχοινὶ ἀπὸ μιὰ ἀγκυρά ποὺ ἦταν γαντζωμένη στὸν πάτο.

Ὅσο ἔβλεπε αὐτὸ τὸ θέαμα, ὁ Μπέμπης ἔκανε σὰν τρελλός.

— Νά τὴν ἡ ὥραία βαρκούλα ποὺ μὰς περιμένει, ἔλεγε τῆς ἀδερφῆς του. Ἐλα, καίμενη, μὴν εἶσαι φοβητσιάρη! Πάμε νά ψαρέψουμε. Νά, θά τραβήξουμε τὴν ἀγκυρά, θά πάμε λίγο πιδὲ πέρα, καὶ θά τὴν ξαναορξίσουμε. Νά ἐτοιμάσω τὰ γκίστρια μας;

— Τρελλάθηκες; τοῦλεγε ἡ Μπέμπα. Νὰ πνιγῆς θέλεις; Θά φωνάξω τὴ Μαργαρώ νά σέ κλείσῃ στὴν κάμαρα!

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η ΕΧΕΜΥΘΕΙΑ

Ὁ Ἑρρίκος Δ' ἐτοίμαζε τὰ προκαταρκτικὰ γιὰ κάποια σπουδαία ἀποστολή. Κανένας δὲν γινώριζε τὸ μυστικὸ τοῦ βασιλιᾶ καὶ ὅλοι κάνανε ἕνα πλῆθος ὑποθέσεις. Ἐνας αὐλικός, πιδὲ τολμηρὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἀποφάσισε στὸ τέλος νά ρωτήσῃ τὸ βασιλιά.

— Εἰσαστε ἱκανὸς νά φυλάξετε ἕνα μυστικόν; τὸν ρώτησε αὐτός.

— Πῶς! ἀπάντησε ὁ αὐλικός. Καλύτερα νὰ μὲ κομματιάσουνε παρὰ νὰ πῶ λέξη.

— Ἐ, καλὰ, ξαναεἶπε ὁ Ἑρρίκος Δ'. Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο. Νὰ λοιπὸν γιὰ τὸν δὲν θά σοῦ πῶ τίποτα.

(Μετὰφραση)

ΔΗΜ. ΚΟΚ.

ΜΥΘΟΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΙ

Ο ΓΑ-ΓΔΑΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΚΥΛΙ

— Μὰ δὲ σοῦ φτάνει ἡ ξάπλα στὴν αὐλή,

τεμπέλικο σκυλί, μὰ καὶ ἀπὸ πίσω μοῦρχεισαι; σεργιάνι μού θέλει τώρα ἡ μούρη σου νὰ κἀνῃ;

— Δὲ θάσαι στὰ συλλογικά σου! μὰ γιὰ λιγάκι, Μέντιε μου, στοχάσου μυαλό κουκούτσι ἂν σοῦ ἔχει μείνει, ποιὸς ὅλη νύχτα σοῦ φυλάει τὸ ἀκούρι, κι' ἡσυχὸς νὰ κοιμάσαι ποιὸς σ' ἀφήνει; Καλὰ λοιπὸν ὅλοι σὲ λέν: Γαῖδούρι!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΑΛΙΤΗΣ

«Ὁ λοχαγὸς μπήκε ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος». (Σελ. 327, στ. α'.)

ροι ἐκεῖ κοντά. Ἀθέατοι, σιωπηλοὶ καὶ προσεκτικοὶ οἱ στρατιῶτες πήραν τίς θέσεις ποὺ τοὺς ὥρισαν καὶ ἔμειναν ἐκεῖ ἀκούνητοι.

Γύρω τους τὸ δάσος ἦταν βυθισμένο σὲ ἀπόλυτη σιωπή.

Ἀπ' τὴ στιγμή ποὺ γιὰ μεγαλύτερη προφύλαξη ἄφισαν τίς φωτιές νά σβῶσουν, τὸ σκοτάδι εἶχε γίνει ἀδιαπέραστο.

Ἡ νύχτα, ὅταν κάθεται κανεὶς κάτω ἀπὸ τὸν ἀστροφώτιστο ξάστερο οὐρανὸ ἢ δίπλα σὲ μιὰ ζωηρὴ φωτιά ποὺ σπινθηρίζει, δὲν ἔχει τίποτε τὸ τρομακτικόν. Ἡ νύχτα ὅμως ἐκεῖ-

“Ετσι ή Μπέμπα συγκροτούσε τὸ Σκαλιστήρι καὶ πέρασε ἡ μέρα χωρὶς νὰ κάμουν μπάνιο καὶ χωρὶς νὰ πᾶνε γιὰ ψάρεμα.

Τὸ βράδυ δειπνήσαν στὸν κήπο κι’ ὕστερα ἀνέβηκαν στὴν κάμαρά τους νὰ πλαγιάσουν. Ἡ νύχτα ὅμως ἦταν πολὺ ζεστή, εἶχε καὶ κουνούπια, κι’ ὁ Μπέμπης δὲν μπορούσε νὰ κοιμηθῇ. Γύριζε σὰν τὸ ψητὸ τῆς σουβλας στὸ κρεββατάκι του καὶ ζητοῦσε τρόπο γιὰ νὰ δροσιستῇ καὶ νὰ γλυτώσῃ ἀπ’ τὰ κουνούπια.

Τὴ Μπέμπα δὲν τὴν ἔνοιαζε γιὰ τίποτα. Κουρασμένη, φαίνεται, καὶ νυσταγμένη, αὐτὴ ἀποκοιμήθηκε βαθιὰ μόλις πλάγιασε.

“Ἀξαφνα, ὁ Μπέμπης θυμῆθηκε τὴ βαρκούλα. Ἐκεῖ ποὺ τὴν ἔβλεπε θάταν ἀκόμα. Τί καλὰ ἂν τὴν ἔκανε... κρεββάτι! Ὁἷχε δροσιὰ ὅση ἤθελε, κουνούπια δὲν θάταν στὴ θάλασσα καὶ θὰ κοιμόταν τί ὥραϊα!...

Καὶ γιατί ὄχι; Ποιὸς θὰ τὸν ἔβλεπε, ἂν πήγαινε τώρα μονάχος; Θὰ κοιμόταν στὴ βάρκα. Καὶ πρωτὶ-πρωτὶ θὰ ξυπνοῦσε καὶ θὰ γύριζε στὸ κρεββάτι του, πρὶν ξυπνήσουν ὁ μπαμπὰς κι’ ἡ μαμμά—ἂν θὰ κατέβαιναν κιόλα ἀπόψε ἀπ’ τὴν Ἀθήνα. Γιατὶ μπορούσε καὶ νὰ κοιμηθοῦν ἐκεῖ.

Χωρὶς νὰ σκεφτῇ τίποτ’ ἄλλο, ὁ Μπέμπης σηκώθηκε, ντύθηκε καί, ξιπόλυτος, κατέβηκε σὰν τὸν κλέφτη τὴ σκάλα καί, ἀπ’ τὴν καγγελόπορτα τοῦ κήπου, βγῆκε στὸ δρόμο. Τὸ φεγγάρι τοῦ ἔφεγγε λαμπρὰ. “Ετρεξε στὴν ἔρημη ἀκρογιαλιά. Νά, ἡ βάρκα! Πελάγωσε στὴ στιγμὴ—τὰ νερά ἦταν πολὺ ὀρχὰ ἀπὸ τὴν ἀμμουδιὰ ὡς ἐκεῖ ποὺ ἦταν ἀγκυροδεμένη ἡ βάρκα—τὴν ἔφτασε, σκαρφάωσε στὸ πλευρὸ τῆς καὶ πήδησε μέσα.

Θαυμάσια! Θὰ ἔκανε ἕναν ὕπνο ποὺ δὲν τὸν ἔκανε ποτέ του.

Ξαπλώθηκε ἀνάσκελα στὸ βάθος τῆς βάρκας κι’ ἄρχισε νὰ κοιτάζῃ τὸ φεγγάρι ποὺ ἔλαμπε ἀπὸ πάνω του. Κι’ ἀφοῦ βαρέθηκε νὰ τὸ κοιτάζῃ, ἔκλεισε τὰ μάτια του γιὰ νὰ κοιμηθῇ.

“Ἀκου ἡσυχία βασιλεῦ. Μόνο ἕνας σκύλος ἀλιχτοῦσε ἀπὸ κάποιο σπίτι ἐκεῖ-κοντά. Ὁ θόρυβος τοῦ κέντρου, ἡ μουσικὴ, δὲν ἔφθανε ὡς ταῦτα τοῦ Μπέμπης. Ἡ θάλασσα ἦταν ὁλωδιδόλου ἀτάραχη κι’ ἡ βάρκα δὲν κουνιόταν περισσότερο ἀπὸ τὴ σομιέρα τοῦ κρεββατιοῦ. Δροσιὰ ὅμως, χωρὶς νὰ φυσᾷ, ἔκανε πολλή. Κι’ οὔτε ἕνα κουνούπι.

Ὅσο ὁ Μπέμπης δὲν ἀποκοιμήθηκε ἀμέσως. Ἐκανε ὄνειρα καὶ σχέδια. Συλλογίζονταν τί θὰ γινόταν, ἂν ἔλυνε ἄξαφνα τὸ σχοινὶ τῆς ἀγκυρας κι’ ἄφινε τὴ βάρκα νὰ τὴν παρασύρῃ τὸ ρεῦμα. Ποῦ θὰ τὸν ἔβγαζε;

Γιὰ φαντάσου νὰ τὸν ἔβγαζε σὲ κανένα νησί, ἢ σὲ καμμιά ἄγρια χώρα τῆς Ἀφρικῆς μὲ ἀραπάδες ἀνθρωποφάγους!

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΛΗΘΗ

Καλότυχοι οἱ νεκροὶ ποὺ λησμονᾶνε
τὴν πίκρια τῆς ζωῆς. Ὅντας βυθίσῃ
Ὁ ἥλιος καὶ τὸ σούρουπο ἀκλουθήσῃ,
Μὴν τοὺς κλαῖς, ὁ καημὸς σου ὅσος καὶ νᾶναι!
Τέτοια ὥρα οἱ ψυχὲς διψοῦν καὶ πᾶνε
Στῆς λησμονιάς τὴν κρουσταλλένια βρύση,
Μὰ βοῦρκος τὸ νεράκι, θὰ μαυρίσῃ
“Ἀ στάξῃ γι’ αὐτὲς δάκρυ ὅθι ἀγαπᾶνε.
Κι’ ἂν πιοῦν θολὸ νερό, ξαναθυμοῦνται,
Διαβαίνοντας λιβάδια ἀπ’ ἀσφοδῆλι,
Πόνους παλιούς, ποὺ μέσα τους κοιμοῦνται.
“Ἀ δὲ μπορεῖς παρὰ νὰ κλαῖς, τὸ δεῖλι,
Τοὺς ζωντανούς τὰ μάτια σου ἄς θογήνῃς:
Θέλουν—μὰ δὲ βολεῖ νὰ λησμονήσουν.

Α. ΜΑΒΙΑΝΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

“Ένας φτωχὸς Ἀραβας βοσκὸς, ποὺ καθόταν μὲ τὴ γυναῖκα του σὲ μιὰ καλύβα, κοντὰ στὴν ἔρημο, ἔχασε μιὰ μέρα τὴν καλύτερη ἀγελάδα τοῦ ἀφεντικοῦ του καὶ τοῦ κάκου ζητοῦσε νὰ τὴ βρῇ, λὲς καὶ ἡ γῆ ἀνοίξε καὶ τὴν κατάρπαι.

Ἐκεῖ ποὺ γύρευε ἀπελπισμένος, ἔφτασε σὲ μιὰ μεγάλη βραχοσπηλιά. Μπήκε μέσα, ἀναψε ἕνα δαδί κι’ ἄρχισε νὰ τὴν τριγυρίζῃ, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς ἴσως ἦταν κρυμμένη ἐκεῖ μέσα ἡ χαμένη ἀγελάδα, μὰ δὲν ἔβρισκε τίποτα. Ὅπως ὅμως ἔβγαине, σκόνταψε πᾶνου σὲ κάτι σκληρό. Πλησίασε τὸ δαδί καὶ εἶδε πὼς ἦταν ἕνα παράξενο κοῦτι. Τὸ τράβηξε ἔξω κι’ ἔδραλε τὸ σκέπασμα. “Ένας πυκνὸς μαῦρος καπνὸς ξεπετάχτηκε τότε ἀπὸ μέσα, κάνοντας μιὰ δυνατὴ βουή, σὰ μούγγρισμα. Κι’ ἦταν τόσο πολὺ πυκνός, ποὺ σκοτεῖνιαισε ὅλο τὸν οὐρανὸ πᾶνου ἀπ’ τὸ κεφάλι τοῦ βοσκού.

Κι’ ἄξαφνα, ἀνήμες ἀπ’ τὸν καπνὸ πρόβαλε τὸ μεγάλο κεφάλι ἀπὸ κάποιο Πνεῦμα.

—“Ἀθλιε ἀνθρωπε, ἀκούστηκε τότε μιὰ φοβερὴ φωνή. Πὼς τόλμησες νὰ ταραξῆς τὸν ὕπνο μου; Ἐέρεις τώρα τί τύχη σὲ προσμένει; Ἐνῶσο θάχῃς νὰ μοῦ δίνῃς δουλειά, θὰ μένω δοῦλος σου. “Ἀν ὅμως καὶ γιὰ μιὰ μονάχα στιγμὴ μ’ ἀφήσῃς, χωρὶς δουλειά, θὰ πεθάνῃς.

—Θὰ σοῦ δώσω ὅση δουλειά θέλεις, εἶπε ὁ βοσκός. Καὶ πρώτα-πρώτα νὰ πᾶς νὰ βρῇς τὸ καλύβι μου, καὶ στὴ θέση ποὺ βρίσκεται τώρα αὐτό, νὰ μοῦ χτίσῃς τὸ καλύτερο παλάτι τοῦ κόσμου. Αὐτὴ ἡ δουλειά θὰ σὲ κρατήσῃ δίχως ἄλλο γιὰ ἀρκετὰ χρόνια ἀπασχολημένο καὶ σὲ ἀναμεταξὺ ἐγὼ θὰ φροντίσω νὰ σοῦ βρῶ ἄλλη.

Τὸ Πνεῦμα μεμιάς ἔξαφανίστηκε κι’ ὁ βοσκὸς ἔτρεξε στὴ καλύβα του γιὰ νὰ διηγηθῇ στὴ γυναῖκα του τὰ παράξενα ποὺ τοῦχαν συμβεῖ. Ὅταν ὅμως ἔφτασε κεῖ, τί νὰ ἴδῃ! Ἐνα μαρμαρόχτιστο παλάτι φάνταζε στὴ θέση ποὺ βρισκόταν πρὶν τὸ φτωχικὸ του καλύβι, καὶ στὴν ὀλόχρυση θύρα του στεκόταν καὶ τὸν πρόσμενε ἡ γυναῖκα του. Προτοῦ ὅμως προφτάσῃ ὁ βοσκὸς νὰ τῆς μιλήσῃ, τὸ Πνεῦμα ἔξαφνικὰ παρουσιάστηκε καὶ μ’ ἕνα φοβερὸ μορφοσμὸ τοῦ φώναξε:

—“Ἀλλή δουλειά! Ἀλλή δουλειά!

Ὁ βοσκὸς στὴν ἀρχὴ τᾶχασε ὁ κακόμενος: τὸ Πνεῦμα μπορούσε νὰ κάμῃ τὴν πιδ δύσκολη δουλειά πιδ

Η ΙΤΙΑ

Μιὰ μέρα τῆς ἑβδομάδας τοῦ Πάσχα ἕνας χωρικός ἠθέλησε νὰ ἴδῃ ἂν ἡ γῆ εἶχε ξεπαγώσῃ. Βγῆκε λοιπὸν ἀπὸ τὴν καλύβα του κι’ ἐβούτηξε τὸ ραβδί του στὴν κοπριά τοῦ κήπου του. Τὸ χῶμα ἦταν πιά μαλακό.

Ὁ χωρικός ἐπῆγε στὸ δάσος. Οἱ ἱτιὲς ἀρχίζαν νὰ μπουμπουκιάζουν. Ὁ χωρικός ἐσκέφθηκε: “Ἀν ἐφύτευα ἱτιὲς μέσα στὸ λαχανόκηπό μου! Μὲ τὸν καιρὸ θὰ μεγαλώσουν καὶ ὁ κήπος μου θὰ εἶναι προφυλαγμένος ἀπὸ τὸν ἄερα».

Πῆγε, πήρε τὸ τσεκούρι του, ἔκοψε πολλὰ κλωνάρια, τᾶξυσε μωτέρὰ στὴ χοντρή ἄκρη καὶ τὰ φύτεψε. “Ὅλα τὰ κλαδιά τῆς ἱτιάς ἔσκαν. Ἐβγαλαν βλαστάρια. Τὰ βλαστάρια γέμισαν φύλλα ἐνῶ οἱ ρίζες μεγάλωναν μέσα στὴ γῆ.

Μερικὰ κλωνάρια βῆκαν καλὸ χῶμα καὶ φύτρωναν βαθιά. Ἀλλὰ πάλι ἔτυχαν σὲ πέτρες, κιτρίνισαν καὶ μαραθῆκαν.

Ὅταν ἤρθε τὸ φθινόπωρο, ὁ χωρικός εὐχαριστήθηκε πολὺ βλέποντας πὼς ἔξι ἱτιὲς μεγάλωναν γύρω ἀπὸ τὸ λαχανόκηπό του.

Τὴν ἀνοιξὴ ὅμως τὰ πρόβατα ἔφαγαν τὶς τέσσερις. Δὲν ἔμεναν παρὰ δυὸ μονάχα. Ὑστερα ἀπ’ ἕνα χρόνον τὰ πρόβατα ἔφαγαν τὶς δυὸ ἱτιὲς ποὺ εἶχαν γλυτώσει ὡς τώρα. Ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ ἱτιὲς μαραθῆκε. Ἡ ἄλλη τὰ κατᾶφερε. Φύτρωνε πιδ βαθιά κι’ ἐγινε δέντρο.

Τὴν ἄλλη ἀνοιξὴ οἱ μέλισσες βοῦτζαν γύρω τῆς. Κοπάδια μέλισσες κάθιζαν ἀπάνω τῆς. Οἱ χωρικοὶ ἔτρεχαν καὶ τὰ μάζεδαν. Οἱ γυναῖκες κι’ οἱ ἄνδρες τοῦ χωριοῦ ἔρχονταν νὰ δειπνήσουν μ’ εὐχαρίστηση κάτω ἀπὸ τὸ δέντρο καὶ νὰ ξεκουραστοῦν στὴ σκιά του. Τὰ γόβρια σκαρφάωναν στὸν κορμὸ τοῦ γιὰ νὰ κόψουν βέργες.

Ὁ χωρικός ποὺ τὴν εἶχε φυτέψει, εἶχε πεθάνει ἀπὸ πολὺν καιρὸ. Τὸν εἶχε κληρονομήσει ὁ πρῶτος τοῦ γιός. Ἡ ἱτιά μεγάλωνε πάντα. Δυὸ φορὲς ὁ γιὸς τὴν εἶχε κλαδέψει καὶ εἶχε ζεσταθῇ ἀπὸ τὸ ξύλο τῆς. Ἡ ἱτιά ἔακολουθοῦσε νὰ μεγαλώνῃ. Ἀδικα κοπίαζαν κόποντας τὶς κορυφές τῆς καὶ κλαδέοντάς τὴν ὀλόγυρα. Τὴν ἀνοιξὴ ἡ ἱτιά ἔβγαζε νέα κλωνάρια, λιγώτερο χοντρά, ἀλλὰ πολλὰ. Τὰ κλαδιά σχημάτιζαν μιὰ φούντα ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι της.

Ὁ πρῶτος γιὸς πέθανε μὲ τὴν σειρά του. Οἱ χωρικοὶ ἔφυγαν ἀπ’ ἐκεῖ κι’ ἔχτισαν ἄλλο σπίτι. Ἡ ἱτιά ἔακολουθοῦσε νὰ μεγαλώνῃ.

μιὰ σμαραγδένια θάλασσα. Κι’ ἡ πράσινη αὐτὴ λουρίδα ὅλο καὶ πληθαίνει.

Κι’ ἄξαφνα, λὲς καὶ πλημμύρισε ὁ τόπος, τὸ πράσινο ἀπλώθηκε καὶ σκέπασε ὅλη τὴν ἔρημο. Σὲ λίγο διακρινόνταν καθαρά τὸ φιλὸ σιτάρι καὶ ἡ δροσάτη χλόη. Ποταμοὶ μὲ γάργαρο νερὸ ἀστραφτοκόπησαν στὴ μεγάλη πεδιάδα κι’ ἔδω καὶ κεῖ, σὲ μέρη ποὺ τὰ νερά τους κρύβονταν ἀνήμεσα στὰ κρουστά καὶ βαθυπράσινα δέντρα, ἀσπροβολοῦσαν ψηλοὶ μιναρῆδες καὶ περήφανοι πύργοι.

—“Ἀλλή δουλειά! Ἀλλή δουλειά! φώναζε τὸ Πνεῦμα ἄξαφνα.

—Θέλουμε φαῖ γιὰ μᾶς καὶ γιὰ τοὺς δούλους, εἶπε ὁ βοσκός κι’ ἡ φωνὴ του τώρα ἔτρεμε ἀπὸ φόβο. Θέλουμε ἀκόμα νὰ ντυθοῦμε. Φέρε μας χρυσοῦφαντα φορέματα ἀπὸ πλούσια ὑφάσματα, μαλακότερα κι’ ἀπ’ τὸ πιδ μαλακὸ μεταξωτό...

—Νομίζετε πὼς δὲν ἔξω εἰς ὡ πὼς χτίζουμε καὶ πὼς ἐπιπλώνουν ἕνα παλάτι; μούγγρισε τὸ Πνεῦμα. Γιὰ ὅλα αὐτὰ ποὺ γυρεύετε ἔχω κι’ ὅλας φροντίσει. Θὰ τὰ βρῆτε στὰ ντουλάπια καὶ στοὺς κομποῦς μαζὶ μὲ χρυσαφικά καὶ διαμάντια καὶ σεντούκια γεμάτα φλουριά. Ἀλλή δουλειά! Ἀλλή δουλειά!

—Μάζεψέ μου ἕνα μεγάλο καὶ δυνατὸ στρατό, εἶπε ὁ βοσκός καὶ γέμισε τὸ βασιλεῖό μου μὲ ἀνθρώπους καὶ ζῶα.

—Τάχω κάμει αὐτά, εἶπε τὸ Πνεῦμα. Ἀλλή δουλειά! Ἀλλή δουλειά! Ἀλλή δουλειά!

Μὰ ὁ βοσκὸς δὲν εἶχε τί ἄλλο νὰ τοῦ δώσῃ.

Τότε ἡ γυναῖκα του, ποὺ ὡς τὴ στιγμὴ δὲν εἶχε μιλήσει, γύρισε κατὰ τὸ Πνεῦμα.

—Ὁ ἄντρας μου εἶναι κουρασμένος, εἶπε, γι’ αὐτὸ θὰ σοῦ δώσω ἐγὼ δουλειά. Τὸ πρῶτο ποὺ θέλω εἶναι νὰ μοῦ μετρήσῃς πόσα ἀστέρια ἔχει ὁ οὐρανός, πόσα ψάρια ἔχει ἡ θάλασσα καὶ πόσα δέντρα εἶναι ἀπάνω στὴ γῆ. Ὑστερα θέλω νὰ μάθω πόσοι ἀνθρωποὶ πέθαναν, πόσοι ζοῦν καὶ πόσοι θὰ ζήσουν; κι’ ἀκόμα θέλω νὰ μοῦ μετρήσῃς πόσες τρίχες ἔχει ὁ πίθηκος καὶ πόσα φτερά ἔχει ὁ ἀετός. Καὶ νὰ μὴ ξαναπαρουσιαστῇς μπροστὰ μου πρὶν νὰ κάμῃς τὶς δουλειὰς ποὺ σοῦ πρόσταξα.

Μ’ ἕνα φοβερὸ μούγγρητό ἀπ’ τὴ λύσσα του τὸ Πνεῦμα ἔξαφανίστηκε, κι’ αὐτὴ τὴ φορὰ γιὰ πάντα, ἀφίνοντας τὸ βοσκὸ καὶ τὴν ἔξυπνη γυναῖκα του βασιλιάδες στὸ πιδ εὐτυχισμένο βασιλεῖο τοῦ κόσμου.

(Μετάφραση)

ΚΩΣΤ. Χ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ

Χωρικοί από τὸ γειτονικὸ χωριὸ ἔρχονταν καὶ τῆς κόβαν τὰ κλαδιά. Ἡ ἱτιά μεγάλωνε πάντα.

Χτυπήθηκε ἀπὸ τὸν κεραυνό, μὰ πάλι ἔβγαλε κλαδιά ἀπὸ τὰ πλάγια, κοντὰ στὴν πληγή.

Ἐξακολουθοῦσε νὰ μεγαλώνῃ καὶ νάνθη.

Μιά μέρα ἕνας χωρικός σκέφθηκε νὰ τὴν κόψῃ γιὰ νὰ φτιάξῃ μιὰ ποτίστρα. Εἶδε ὅμως πὼς ὁ κορμός της ἦταν πολὺ σάπιος καὶ τὴν ἄφισε.

Ἡ ἱτιά ἦταν κατασαρακωμένη, δὲν κρατοῦσε πιά ἀπὸ τὴ γῆ παρὰ τὸ ἕνα μέρος. Ζοῦσε μ' ὅλα ταῦτα. Οἱ μέλισσες ἔτρεχαν κάθε χρόνο νὰ μαζέψουν γύρω ἀπ' τὴν θύνη της.

Μιά μέρα, στὴν ἀρχὴ τῆς ἀνοιξῆς, συναντήθηκαν κάτω ἀπὸ τὴν ἱτιά μερικά παιδιὰ ποὺ ἐφύλαγαν ἄλογα. Ἐμάζεψαν καλάμια, ξερά χόρ-

τα, χαμόκλαδα. Ἐνα ἀπὸ τὰ παιδιά σκαρφάωσε στὸ δέντρο κι' ἔσπασε τοὺς κλάδους. Γέμισαν τὴν κουφάλα τοῦ δέντρου μ' ὅλα ὅσα εἶχαν μαζέψῃ κι' ἔβαλαν φωτιά.

Ἄκουε κανεὶς σφυρίγματα, ὁ χυμὸς ζεστενόταν καὶ πυκνὸς καπνὸς ἔδινε. Ἐπειτα ἄρχισαν νὰ τρέχουν γλῶσσες φωτιᾶς πότε ἀπ' ὀθὼ καὶ πότε ἀπ' κεῖ. Ἡ κουφάλα τῆς ἱτιάς ἦταν κατάρματα. Τὰ νέα βλαστάρια κἀήκαν. Τὴν θύνη ξεράθηκαν.

Ἦστερα τὰ παιδιά γύρισαν στὸ χωριὸ σπρώχνοντας τ' ἄλογα κι' ἀφίνοντας πίσω τοὺς μέσα σ' ἕνα χωράφι ἔρημο μιὰ ἱτιά τέλεια καμένη. Ἐνας κόρακας κάθισε κεῖ κρᾶζοντας.

— Ἐ λοιπόν, παλιοκούτσουρο! νὰ ποὺ ψόφισες! Ἀρκετὰ εἶχες ζήσει.

(Ἀπὸ τὰ «Παιδικὰ» τοῦ Τολστόϊ)

ΖΩΗ ΦΡΑΓΓΟΥ

Ο ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΒΙΝΣΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ LAURIE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

«Ὀλ' αὐτὰ τὰ ὀπωροφόρα εἶχαν ξαναγυρίσει στὴ φυσικὴ τους κατά-

σταση, τὴν πρωτόγονη, δὲν ἔκαναν πιά φαγώσιμους καρπούς, μαρτυροῦσαν ὅμως μὲ τὴν παρουσία τους παλαιὸς μόχθους ἀνθρώπων.

Τὰ κατοικίδια ζῶα ἀφθονοῦσαν. Δὲν μπορούσε νὰ κάμῃ κανεὶς ἕκατὸ βήματα χωρὶς νὰ παντήσῃ ἄλογο, πρόβατο, γίδα ἢ χοῖρο. Ἀντηχοῦσαν κακαρίσματα ὀρνίθων καὶ λαλήματα πετεινῶν, ποὺ ἐνόμιζε κανεὶς πὼς βρισκόταν σὲ αὐτὴν σπιτιοῦ εὐρωπαϊκοῦ. Κι' ὅμως τίποτα πὶδ ἄγριο, πὶδ ἀνταρκτικὸ καὶ πὶδ ἔρημο ἀπὸ τὸ τοπίο ἐκείνο μὲ τὰ ψηλὰ ἀνέγγιχτα φυτὰ, τοὺς αἰωνόβιους κισσοὺς ποὺ σκέπαζαν τοὺς κορμούς τῶν δέντρων τοὺς πυκνοὺς θάμνους ἀπὸ μπανανιές, καὶ τοὺς ἀφθονοὺς κοκοφοίνικες ποὺ βλάσταναν κομποὶ στὶς κορυφὰς κι' ἐπεφταν σὰ ζωγραφι-

στοὶ πάνω στὸ γαλάζιο φόντο τοῦ οὐρανοῦ.

Καθὼς πλησίαζαν στὸ λόφο, εἶδαν κάτι ποὺ συμπλήρωνε τὴν ἀπόδειξη πὼς ὁ τόπος ἐκεῖνος ἦταν ἄλλη φορὰ πολιτισμένος. Ἦταν ἕνα χωριό, ἕνας ἀληθινὸς συνοικισμὸς ἀπὸ σπιτάκια, ἄλλα ξύλινα κι' ἄλλα ἀπὸ λιγαριές πλεγμένες τεχνικώτατα! «Ὀλ' αὐτὰ τὰ σπιτάκια, ἐρειπωμένα τώρα πιά, σκεπάζονταν ἀπὸ βάρους» ἔδλεπες ὅμως ἀμέσως πὼς ἦταν πάλι ἀνθρώπινες κατοικίες, καὶ μάλιστα καμωμένες ἀπὸ χέρια Εὐρωπαίων, γιὰτι οὔτε στὸ ἐξωτερικὸ σχῆμα, οὔτε στὴν ἐσωτερικὴ διαίρεση ἐμοιάζαν μὲ τίς καλύβες τῶν ἰθαγενῶν τῆς Ὀκεανίας ἢ τῆς Ἀμερικῆς. Φαινόταν σ' αὐτὲς καθαρά πόρτες, παράθυρα, μεσότοιχοι καὶ τζάκια σπιτιοῦ εὐρωπαϊκοῦ. Ἐνας μάλιστα ἀπὸ τοὺς ναυτοὺς, ψάχνοντας στὸ ἐσωτερικὸ ἐνὸς ἀπὸ τὰ ἐρειπωμένα κι' ἀπαρητημένα αὐτὰ σπιτάκια, ἀνακάλυψε πάνω στὸ τζάκι μιὰ παλιά χύτρα πήλινη, σπασμένη καὶ σκεπασμένη σχεδὸν ἀπὸ παράσιτα, ὅπου ὅμως τὸ γυμνασμένο μάτι τοῦ κ. Κλοακὲν ἀνακάλυψε τὴν ἀκόλουθη μάρκα:

Spottiswoode
London

Ἀγγλοι, χωρὶς ἄλλο, κατασκευάζαν ἐκεῖ-μέσα τὴν πουδρίγκα τους. — Ὁ ἀγγειοπλαστικὴ, βοηθὲ πολὺτιμῆς ἱστορίας! φώναξε μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ὁ ἀρχαιολόγος. Ὁ σίδηρος ἀφανίζεται, καταστρέφεται, κατατρώγεται ἀπὸ τὴ σκουριά ἢ ἐπιγραφὴ ἢ χαρακτηρισμὸν στὸ μάρμαρο σβύνει, ἐξαλείφεται· ἀλλὰ τὸ πήλινο ἀγγεῖο ἀντέχει, διατηρεῖται καὶ θριαμβεύει. Μὲ τὰ πήλινα εὐρήματα ἢ ἀρχαιολογία διηγεῖται τὴν ἱστορία τῶν αἰώνων. Ἀγγειοπλαστικὴ, νὰ εἶσαι εὐλογημένη!

Λέγοντας αὐτὰ, ὁ ἀρχαιολόγος κοίταζε μὲ βλέμμα θριάμβου τὸν Παῦλο σὰ νὰ τοῦδειχνε ἀκόμα μιὰ φορὰ τὴν πρακτικὴ ἀξία τῆς Ἀρχαιολογίας, ποὺ ὁ νεαρὸς μηχανικὸς ἐπέμενε νὰ τὴν ἀρνεῖται.

Μήπως ἐκεῖνη ἀκριβῶς τὴ στιγμή ἐν' ἀπλὸ ὄνομα χαραγμένο στὸ παλιὸ ἐκεῖνο ἀγγεῖο δὲν ἔδινε τὴ λύση τοῦ προβλήματος ποὺ ἀπασχολοῦσε ἐκεῖ ὅλους; Δὲν ἔγινε μ' αὐτὸ γνωστὸ ποιοὶ εἶχαν κατοικήσει μιὰ φορὰ σ' ἐκεῖνο τὸν τόπο; Καὶ δὲν ἦταν ἕνα κατόρθωμα τῆς ἀρχαιολογίας;

Μὰ ὁ Παῦλος λίγο πρόσεχε σ' ὅσα ἔλεγαν γύρω του. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἄρχισαν νὰ βαδίζουν σ' ἕνα ξερό, ὅλο χαλίκια ἔδαφος, ποὺ ἀνηφόριζε ἐλαφρὰ πρὸς τὸ ριζοδοῦνι, εἶχαν τραβήξῃ ὅλη τὴν προσοχή του κάποια γεωλογικὰ φαινόμενα. Κάθε τό-

σο ἔσκυβε, σήκωνε καμμιὰ πέτρα καὶ τὴν ἐξέταζε καλὰ, ἢ ἔκοβε κανένα κομμάτι ἀπ' τὸ βράχο χτυπώντας μὲ τὴ ράχη ἐνδὸς πελεκιοῦ, ἢ ἀπομακρύνονταν γιὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κοίτη κανενὸς ξεροῦ χειμάρου.

Ἀξαφνὰ βρῆκε κείνο ποὺ ζητοῦσε καὶ γύρισε τρέχοντας στοὺς συντρόφους του.

— Καλὰ μαντάτα! φώναξε. Ἡ γῆ αὐτὴ ἔχει σίδηρο! Ὅριστε τί βρῆκα!

Κι' ἔδειχνε ἕνα μεγάλο μαῦρο χαλίκι μὲ παράξενο σχῆμα ποὺ φαινόταν σὰ σκουριασμένο.

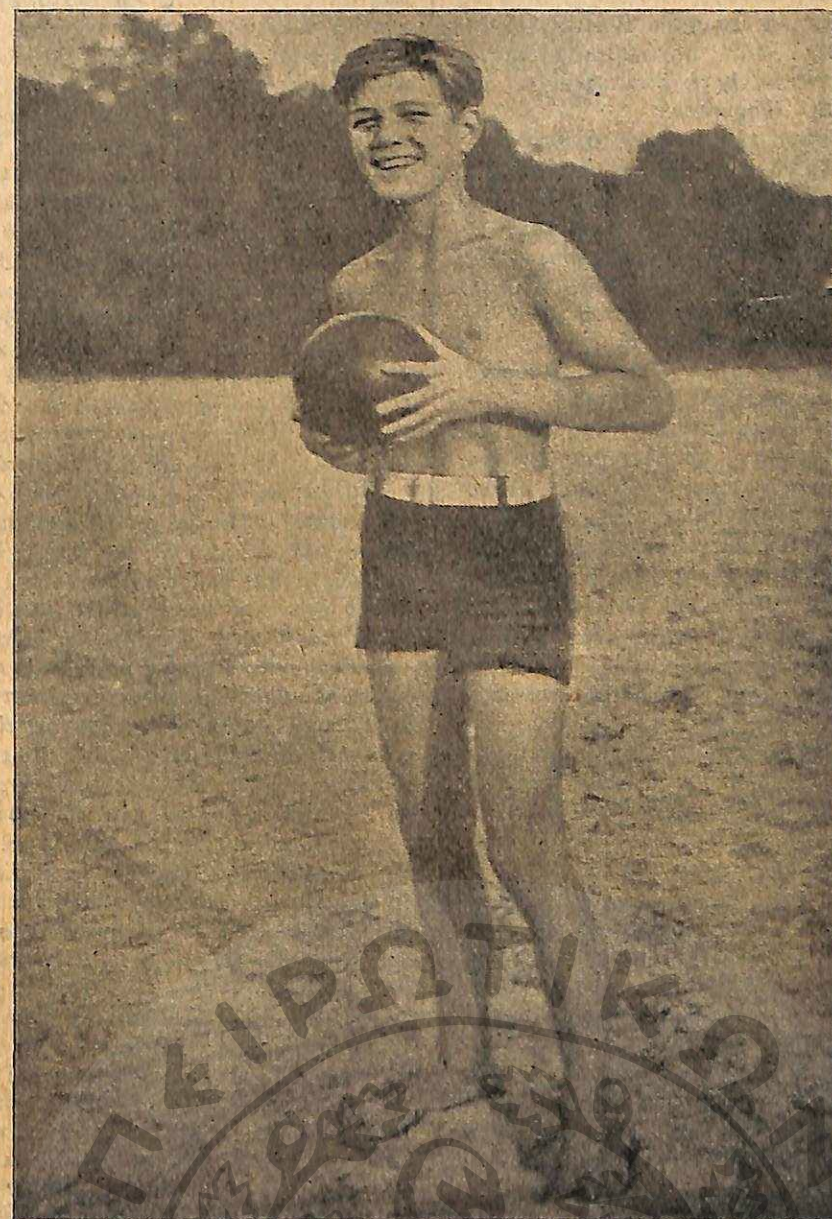
Ἀλλὰ ὁ ἐνθουσιασμὸς ποὺ προκάλεσε τὸ εὑρημα τοῦ Παύλου ἦταν πολὺ μέτριος. Κι' ὁ νέος δυσαρεστήθηκε γι' αὐτὴ τὴν ἀδιαφορία.

— Πῶς; φώναξε. Δὲν ἐννοεῖτε λοιπὸν πὼς αὐτὸ τὸ μαῦρο χαλίκι, ποὺ τόσο τὸ περιφρονεῖτε, εἶναι τὸ σύμβολο κι' ἡ ἐπαγγελία τῆς σωτηρίας; Τί θὰ μπορούσαμε νὰ κάμουμε στὸν ἔρημο αὐτὸν τόπο χωρὶς σίδηρο καὶ χάλυβα; Τίποτα! Δὲν θὰ εἶχαμε οὔτε τὰ απαραίτητα τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου. Θὰ κατανατούσαμε νὰ ζοῦμε σὰν ἄγριοι, σὰν πρωτόγονοι. Μόνο τὸ μέταλλο αὐτὸ ἐξασφαλίζει τὸν πολιτισμὸ μας. Ἀλλὰ θὰ τὸ ἀναγνωρίσετε, ἅμα σκεφθῇτε πὼς χωρὶς πριόνι καὶ ροκάνι δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ οὔτε μιὰ ἀπλὴ σανίδα καὶ χωρὶς καρφὶ ἢ παραμικρὴ ἐπισκευὴ στὴ βάρκα μας! Πῶς θὰ κόψετε, χωρὶς χαλύβδινα ἐργαλεῖα, μυλῆς πέτρα γιὰ νὰ κάμετε ἀλεύρι, ἢ πῶς θὰ ὀργώσετε τὴ γῆ γιὰ νὰ σπείρετε σιτάρι, ἢ πῶς θὰ σκάψετε γιὰ νὰ καλλιεργήσετε λαχανικά; Πῶς θὰ κάμετε καλύβια γιὰ νὰ στεγασθῇτε; Πιστέψτε με, αὐτὸ τὸ μέταλλο, οὔτε πολὺ οὔτε λίγο, μᾶς σώζει!

— Μὰ, φίλε μου, ἀκατέργαστο μετάλλευμα δὲν εἶναι δυστυχῶς οὔτε σίδηρο οὔτε ἀτσάλι, εἶπε ὁ πλοίαρχος Μανκαρύ· δηλαδὴ κάθε ἄλλο!

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, ἀποκρίθηκε ὁ νέος μηχανικὸς. Ἀλλὰ εὐλαγία φοῦρνο καὶ χέρια υπάρχουν. Ἐχομε τὴν πρώτη ὕλη καὶ θάμαστε ἀνίκανοι ἂν δὲν τὴν χρησιμοποιοῦσαμε. Τὸ κάτω-κάτω πῶς ἔκαμαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι τῆς χάλκινης ἐποχῆς; Ἀνακάλυψαν ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς τρόπους τῆς μεταλλουργίας, ἔμαθαν πῶς τὰ ὀρυκτὰ μὲ τὴ θερμότητα καθαρίζονται καὶ μᾶς δίνουν σώματα ἀπλὰ ποὺ ἔχουν ὠρισμένες ιδιότητες, ἔμαθαν ἀκόμα νὰ τὰ νανκατεύουν καὶ νὰ κάνουν οἰκίσματα μὲ ἄλλες ιδιότητες, καὶ τελοσπάντων μὲ αὐτὰ τὰ πλά καὶ τὰ σύνθετα μέταλλα κατόρθωσαν νὰ κάμουν ἑκατὸν εἰδῶν ἐργαλεῖα. Καὶ μεῖς, ποὺ ξέρουμε

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ καλοκαιριοῦ στὴν ἐξοχή.

Ἀνεκρινώθη ἀπὸ τὴν ἑλλάτη

τόσο περισσότερα ἀπὸ τοὺς μακρινούς αὐτοὺς προγόνους μας, δὲν θὰ μπορούμε νὰ φθάσουμε στὰ ἴδια ἀποτελέσματα καὶ θὰ καταντήσουμε ἐδῶ ἄνθρωποι τῆς λιθίνης ἐποχῆς; Δὲν εἶναι δυνατό! Ἐγὼ τουλάχιστο δὲν θὰνεχόμεν τέτοιον ἐξευτελισμό!

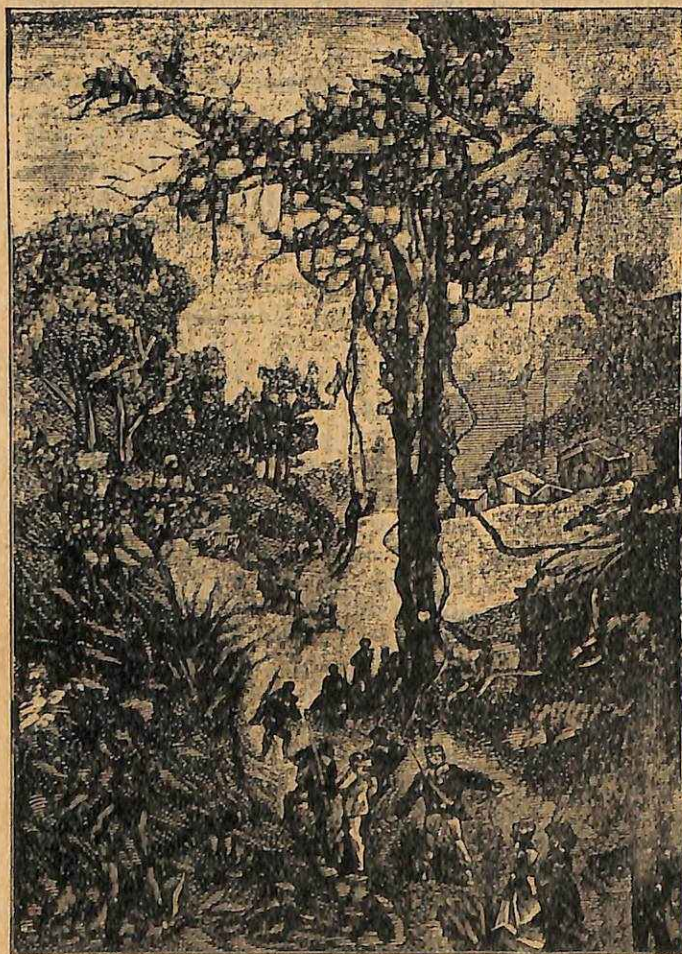
— Τὸ βέβαιον εἶναι πὼς, θέλοντας καὶ μὴ, θὰ ξαναγυρίσουμε στὴ λιθινὴ ἐποχή, εἶπε ὁ κ. Κλοακὲν. Τὰ τουφέκια μας; σὲ λίγο δὲν θὰ μπορούμε νὰ τὰ μεταχειρισθῶμε, γιὰτι δὲν θάχομε φυσέκια. Τὰ μαχαίρια μας, τὰ παλούκια μας; Σὲ λίγο θὰ χαλάσουν. Ὡστε τίποτα δὲν θὰ μᾶς

ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς.

— Καὶ μοῦ φαίνεται πὼς αὐτὸ δὲν σὰς δυσαρεστεῖ καθόλου, φώναξε γελώντας ὁ συνταγματάρχης Οὐγγύν. Στοιχηματίζω μάλιστα πὼς δὲν θὰ ἐδισταζάτε πολὺ ἂν ἐπρόκειτο νὰ νικητακαστήσετε τὰ τουφέκια μὲ τόξα καὶ μὲ βέλη...

Γέλασε κι' ὁ κ. Κλοακὲν κι' ἔξακολούθησαν τὸ δρόμο τους, χωρὶς νὰ διακόψουν καὶ τὴν παιδρὴ αὐτὴ συνομιλία.

Ἀλλὰ ὅσο πλησίαζαν στὸν τόπο τῆς συνάντησης, αἰσθημα ἀνησυχίας

«Ξεκίνησαν, ἀποῦ προγευμάτισαν, κατὰ τὶς ἐννέα...»
(Σελ. 319, στ. β'.)

τους κυρίως και τα πρόσωπά τους γινόνταν σκυθρωπά. "Από τους φίλους, τους συντρόφους που περίμεναν να ιδούν, πόσους, ποιους άραγε θα έβλεπαν; . . "Ισως θα έλειπαν οί καλύτεροι, οί πιδ πολύτεμοι, οί πιδ άγαπητέμοι. "Οχτώ βάρκες είχαν χαθεί, 320 άνθρωποι!

Μ' αυτή την άγωνία, ο μικρός δ-μιλος έπαψε τίς έμιλίες και προχωρούσε δόσθυμος και σιωπηλός. "Α-ξαφνα, στην καμπή ένδς μικρού λό-φου, χαιρετίσθηκε από τους φθόγ-γους του έθνικου ύμνου, που τον έκτελούσε δλόκληρη μπάντα σ' έν' άλλο ύψωμα εκεί-κοντά.

"Ήταν ο κ. Ρετς κι' οί μουσικοί του, όλοι σ'οί κι' άδλαθείς!

Οί φθόγοι εκείνοι, τόσο γνώριμοι κι' άγαπητοί, προξένησαν μεγάλη συγκίνηση στους ναυαγούς. "Όλο σχεδόν αίστάνθηκαν δάκρυα να ύ-γραίνουν τα μάτια τους. Και σέ λί-γο, φθάνοντας στο μικρό όροπέδιο, που είχε όρισθεί γιά τη γενική συνά-θροιση, χαιρετίσθηκαν από ζωηρές ζητωκραυγές.

(Ακολουθεί) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ-Ι-ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ ΜΑΣ

Αγαπητοί μου,

ΕΝΑ πρωτό—πάνε λίγες ή-μέρες—μπαίνοντας στο γραφείο μου, είδα πάνω στο τραπέζι ένα καινούργιο βιβλίο. Κάθε μέρα σχεδόν βλέπω στο τραπέζι μου καινούργια βιβλία, που μου τα φέρνουν ή μου τα στέλνουν. "Αλλά κανένα δεν θυμού-μαι να με συγκίνησε ποτέ, όσο το βι-βλίο που είδα εκείνο το πρωτό με το κιτρινωπό εξώφυλλο, τα κόκκινα γράμματα του τίτλου και την τόσο αίσθηματική αφίερωση. "Ήταν «Τά Βουκολικά και τ' Εγκώμια» του Τέλλου "Αγρα, ή πρώτη λυρική συλλογή που τυπώνει ο πολύ γνω-στός αυτός ποιητής, ο βγαλμένος ά-πό τη Διάπλασι και τόσο άγαπητός και σέ μάς έδω και σ' όλα τα παλιά Διαπλάσπουλα. Τώρα βέβαια ξε-ηγείτε τη συγκίνησή μου. Παρακο-λουθώ τον Τέλλο "Αγρα από τα πρώ-τα του βήματα. "Ήταν παιδάκι με ναυτικά και με κοντά παντελόνια έ-ταν, γιά να στέλνη τα πρώτα του λο-γοτεχνικά δοκίμια στη Διάπλαση—είχε μια πολύ πρόωρη ανάπτυξη κι' έγραφε από πολύ μικρός—πήρε αυ-τό το ψευδώνυμο που έμελλε να γί-νη το άληθινό του όνομα. Ποιός, ά-λήθεια, τον ξέρει πιά ως Εὐάγγελο

Γ. "Ιωάννου; Για όλους είναι ο Τέλ-λος "Αγρας. Μ' αυτό τ' ψευδώνυμο-δομα έδρασε χρόνια στο περιοδικό μας σά συνδρομητής. Μ' αυτό έγινε κατόπι τακτικός συνεργάτης του. Μ' αυτό άρχισε να δημοσιεύη σ' άλλα περιοδικά, και σ' έφημερίδες, και σέ ήμερολόγια, και σ' έγκυκλοπαίδειες, και παντού. Μ' αυτό έδραλε τα δυό προηγούμενα βιβλία του—«Οί στρο-φές του Ζάν Μορεάς» έμμετρη μετά-φραση (1920) και «Έκλογή από τ' ποιητικό έργο του Μορεάς» (1926). Και μ' αυτό τέλος βγάζει σήμερα το πρώτο του βιβλίο με ποιήματα δικά του, πρωτότυπα, — δα έγραφε από το 1917 ως το 1924—που θα τ' διαδεχθούν γρήγορα άλλα δυό. τ' έ-να με τα ποιήματα των έτών 1925-1929, και τ' άλλο με τα τελευταία.

Πολλά άπ' αυτά που τυπώθηκαν στο σημερινό βιβλίο, πρωτοδημοσιεύ-θηκαν στη Διάπλασι. Κι' όμως δεν μπορώ να σάς το συστήσω. Γιατί τ' ό βιβλίο έχει και πολλά άλλα, που δεν είναι γιά παιδιά. Γενικά, ή ποιήσή του είναι άπαισιόδοξη κι' ή άπαισιο-δοξία δεν ταιριάζει βέβαια στην παι-δική ψυχή. "Ο ίδιος ο ποιητής, άμα είδε στο προηγούμενο φύλλο πώς θα μιλούσα γιά τ' ό βιβλίο του, μου έγρα-φε παρακαλώντας να μ'ην τ' συστή-σω, γιατί κι' αυτός δεν θάθελε να τ' όδη σέ χέρια παιδιών, έστω κι' ένη-λίκων. Μά κι' έγω δεν θάκανα ποτέ τέτοια σύσταση. Κι' όταν είπα στη Διάπλασι πώς θάγραφα μια σχετική "Επιστολή, δεν είχα στο νού μου παρά, έξαφορμής του βιβλίου, να μιλήσω γιά τον άγαπητό μας ποιητή. Είναι, βλέπετε, ο Τέλλος "Αγρας μας. Είναι ένας από τους δυό τρεις νέους που διακρίνονται σήμερα σ' τα Γράμματα άφου ξεκίνησαν από τη Σελίδα μας. Κι' ήταν μια ευκαιρία να τονίσω τ' ό γ έ γ ο ν ό ς, πώς ένα διαπλασιακό ψευδώνυμο έφτασε να είναι σήμερα έν' από τα γνωστότερα φιλολογικά όνόματα. Αυτό δεν έχει βέβαια καμ-μιά σχέση με την άπαισιοδοξία που βλέπουμε στους στίχους του ποιητή, παρ' άπεναντίας είναι κάτι πολύ ευ-χάριστο, αυτό καθ' έαυτό, κι' αίσιό-δοξο. . .

"Αλλωστε ο Τέλλος "Αγρας δεν γράφει μόνο ποιήματα—που, ση-μειώστε, τ' άκτιμούν πολύ όσοι τα καταλαβαίνουν—παρά και κριτικά άρθρα, και φιλοσοφικά δοκίμια, και φιλολογικά κι' άπ' όλα. Είναι ένας άληθινός λ ό γ ι ο ς, σπουδασμένος, διαβασμένος, με σπάνια κατάρτιση, και μπορεί να πω σοφός. "Έχει πτυ-χίο νομικής, κι' είναι έτοιμος να πάρη και πτυχίο φιλολογίας. Με άλ-

λους λόγους σπούδασε δυό έπιστή-μες, πράγμα καθόλου συνηθισμένο άνάμεσα, στους νέους ποιητές—μά και στους παλιούς υποθέτω. . . Γι' αυτό διακρίνεται ο Τέλλος "Αγρας κι' εκτιμάται τόσο σ' αν ποιητής, όσο και σ' αν κριτικός. Ποιήματα, τ' ό κάτω-κάτω, γράφει ο καθένας. "Αλλά γιά να κρίνη κανείς και να τοποθετή τους άλλους, πρέπει να ξέρη πολλά, πολλά. . .

Σ' αν άνθρωπος, τώρα, ο Τέλλος "Αγρας είναι από τους πιδ καλούς και τους πιδ συμπαθητικούς που γνώρισα στη ζωή μου. Δεν ξέρει τί θα π'η κακία, φθόνος, έγωισμός. "Αλτρουιστής σ' αν υπέρτατο βαθμό, γίνεται θυσία γιά τους άλλους, κι' είναι γνωστό στους κύκλους πώς, γιά να τρέχη γιά ξένες δουλειές, πα-ραμελεί τίς δικές του. Φτάνει να σ' αν π'ω τούτο: στην "Εθνική Βιβλιοθή-κη όπου εργάζεται, πήγαιναν κάθε μέρα τόσο πολλοί, άλλος να τ' ό ζητή τούτο κι' άλλος εκείνο, ώστε άναγ-κάστηκε, όχι αυτός ο καίμενος, αλλά ή διεύθυνση που τον λυπήθηκε, να τοιχοκολλήση δήλωση πώς δεν είναι δεκτές έπικρίψεις στο γραφείο τ' ό κ. "Ιωάννου. Τέτοια καλοσύνη! Κι' ή καλοσύνη αυτή, ή άπαραδειγμάτι-στη, τον κάνει ακόμα και κόλακα.

"Ανθρωπος που κολακεύει τον άλλον γιά τ' ό συμφέρο του, είναι ποταπός, μισητός' άνθρωπος όμως που σέ κ' ο-λακεύει μόνο γιά να σ' εύχαριστήσει, μόνο γιά να σ' ό π'η εκείνο που σ' αν-ρέσει, εκείνο που επιθυμείς ή φαν-τάζεσαι γιά τον έαυτό σου, γιά τ' ό έργο σου, είναι συγκινητικός. Στην άφιέρωση άξαφνα τ' ό βιβλίου του με γράφει «μεγάλο συγγραφέα». Νο-μίζετε πώς τ' ό φρονεί; "Εγώ άμφι-βάλλω. "Ενας κριτικός σ' αν τον Τέλλο "Αγρα δεν μπορεί να θεωρή άληθινά μεγάλο συγγραφέα παρ' μόνο ένα Δοστογιέφσκη, "Αλλά τί με μέλει! Ξέρω καλά πώς τ' ό γραφε όχι από ταπεινή κολακεία, παρ' από καλο-σύνη κι' άγάπη. Γιατ' είμαι βέβαιος πώς ο Τέλλος "Αγρας, αν μ' εκτιμά όσο τ' ό αξίζω—ούτε τόσο παραπά-νω!—μ' άγαπά όμως άπεριόριστα, όπως τον άγαπώ κι' έγώ, όπως τον άγαπούν κι' όλοι όσοι τον γνωρίζουν.

Σας ασπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΘΕΡΙΣΤΗΣ

Πίσ' άπ' τ' ό φρούδι τ' ό βουνού γλυκοχαράζει ή αύγουλα, και τ' ό σπιτάκια τ' ό χωριού βρεγμένα σ' τη δροσούλα Καλοπλυμένα κάτασπρα έκστατικά κοιτάνε Κάποιες άχτινες ρόδινες που σ' άπειρο κυλάνε.

Κι' είναι καθάγια κρούσταλλα τ' όρίζοντα τ' ό βάθη Κι' άπ' τ' ό φεγγάρι, τ' ό χρυσό τ' ό φώς του τώρα έχάθη Κι' άπόμεινε κατάλευκο και σέρνεται σ' τη δύση Δισταχτικά μη θέλοντας τέτοιαν αύγή ν' άφιση

Οί δρόμοι ακόμα σιωπηλοί, και μόνο τ' ό κοκόρια Καλημερίζουν σ' τα μανδριά τ' ό μέρα τ' ό πανόρια Κι' ένας μικρός κορυδαλλός πετώντας σ' τον άγέρα Γλυκό κελάδημ' άφισε σ' την ξυπνημένη μέρα

Είναι τ' ό άγιου Θεριστή εύλογημένη ή ώρα Που οί θεριστάδες με χρυσά θά φορτωθούνε δώρα Και ξεκινάνε χαρωπά γοργά τ' ό παληκάκια Με τ' ό δρεπάνι άκονιστό γιά τ' ό χρυσά χορτάρια

Και τραγουδούν οί νιές γλυκά και τους κρυφογέλανε Καθώς σ' ό κρουσταλλόνερο με τ' ό λαγήνια πάνε Κι' οί γρηούλες σ' τα παράθυρα μ' εύχες ξεπροβοδίζουν Τ' ό παληκάκια που περνούν και τίς καλημερίζουν.

Τζιτζίκι

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΕΞΟΧΗ

Πριν ακόμα δώσει τ' ό "Αστρο τ' ός Αύγης βγήκα γιά να κάνω ένα γύρο στην έξοχή. "Ο καιρός προμηνιόταν ώ-ρατος γιά τ' ό Χαρούμενη "Ανοιξη εί-χε έλθει. Βγαίνοντας άπ' τ' ό μεγάλο δρόμο μπήκα σ' ένα Μονοπάτι που διέσχιζε τ' ό λουλουδοσπαρμένο κάμπο κι' έφτανε ως τ' ό παραλία.

Δεξιά κι' άριστερά τ' ό Μονοπάτι ή-ταν γεμάτο από Μαργαρίτες, "Αγριο-βιολέτες Παπαρούνες, Κρινάκια και άλλα "Αγριολούλουδα που όργιάζαν σέ άρώματα, χρώματα και βράστηση. Σ' τη μέση τ' ό Μονοπατιού ήταν ένα Γέρι-κο Πλατάκι που σ' ός ρίζες του, από μια βρυσούλα έτρεχε ένα υπέροχο Κρυο-νέρι' λίγο πιδ κάτω μια Χρυσή Πετα-λουδίτσα και μια Μέλισσα πετούσαν γύρω από μια "Αγριοτριανταφυλλία και μεθούσαν από τ' ό άρωμα τ' όν Μυρωμέ-νων Τριανταφύλλων τ' ός.

Προχωρώντας έφθασα σ' την "Ακρο-γιαλιά. Μόλις ξεπρόβαλλε ο Χρυσόφω-τος "Ηλιος σ' άνοιχτά μια Γοργή Ψαροπούλα, έρχε τ' ό δίκτυα τ' ός κι' από ψηλά σ' ό βουνό έρχόταν ο ήχος μ' ός Τσοπάνικης Φλογέρας που τ' ό έ-παιζε μια Ρομαντική Βοσκοπούλα, ό-

δηγώντας τ' όρνάνια τ' ός στη βοσκή.

Περπατώντας σιγά-σιγά ανέβηκα σ' ένα Βράχο και θαύμαζα τ' όν "Ήσχη Θάλασσα, που σ' τα βάθη τ' ός είχε τ' ό βασιλείο τ' ός θεός.

Ποσειδών

ΓΙΑΤΙ ΚΛΑΙΣ;

—«Μαννούλα, γιατί σ' ό σήμερα σέ βλέπω δακρυσμένη; Για κοιτάς τ' ό λούλουδα τρανή που έχουν γιορτή! Πολύς φορές σέ πρόφτασα να κάθεται θλιμμένη, Μά σ' αν κοντά σου έχόμουνα. . . μαννούλα, κλαίς, γιατί;»

—«"Ακου χρυσό: σ' ό σήμερα — πολλά περάσαν χρόνια — Τ' όν πατεράκη τ' ό φτωχό τ' όν πήγαν φυλακή. Κι' ούδανός έγέλαγε — θά τ' ό θυμάμ' αιώνια — Κι' οί παπαρούνες φούντωναν σ' τη γή τ' ό μαλακή.

Δεν έφταιξε, δεν έκλεψε τ' όν άμοιρο πατέρα Τ' ό νιώσανε πώς άδικα τ' όν βάσαν φυλακή, Μά ήταν άργά. Κάποια μουντή τ' ό φθινοπώρου μέρα Μ' ένα παράπονο πικρό μ' ός έφυγε γιά κεί.»

Κι' ακούγοντας έσήκωσε τ' ό μαύρα του ματάκια σ' ό γιά να δ' ός τ' όν ούρανόν εκείνον που δέ ζει. Και τ' ό μητέρ' άγκάλιασαν δυό κάτασπρα χεράκια: —«Μαννούλα, δέ μου τ' όλεγες να κλάψουμε μαζί;»

Αργάμπελη

ΣΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΟ ΙΣΚΙΟ ΤΟΥ ΑΔΕΡΦΟΥ ΜΟΥ

1. Τ' ός ζωής σου τ' ό θαύμα έχάθηκε! "Όλα τώρα άπομείναν μέσα σ' ό μαύρο σκοτάδι. Μιά νυχτιά σκοτεινή, θλιβε-ρή, πνιχτική μ' ός τυλίγει. "Ακριβέ, τ' ό λόγια σου δεν θ' ακού-σουμε πλέον. "Όλα π' αν μαζί σου. . .

2. Περνούσαν οί μέρες σου γεμάτες γα-λήνη! "Ενα φώς έτρεμόφεγγε πάντα σ' την κερένια σου όψη. Τα μάτια σου, τ' ό μεγάλα, που μ' ός μοίρα σκληρή τ' ό-χει κλείσει δεν θ' άνοιξουν πλέον, ε-ίναι φαίνεται βαρειά κουρασμένα, σ' ό φώς τ' ός μέρας. "Ω! τί πικρός θρήνος, άδερφέ μου, ο σκληρός θάνατός σου!

3. Μοναχός σου έχαιρόσουν τ' ό ζωή. Μο-ναχός και τ' ό θάνατο λαχαρούσες να ζήσης; . . "Ετσι μόνος, μακριά σ' όν έξοχο ούρανό, σ' ένα έξοχο δωμάτιο, τ' όν τελευταία σου πνοή τ' όν άφίνεις. Γύ-ρω σου έένα. Κανένας δικός γιά πα-ρηγορία σ' τη βαρειά σου άρρώστεια. . . Μά τί πόνος γιά μ' ός ή χαμένη σου ζωή!

4. Τί σκοτάδι θ' αν ν' άσφιγγε τ' όν ψυχή

σου τ' όν ύστερη όρα! . . Τ' ό λυγμό που θ' αν έξοκισε τ' ό στήθεά σου, τ' ό αιώνιό σου άντίο, τ' ό στερνό φίλνι σου, ω! τί μοίρα! Δεν άκούσαμε, κι' έκείνη τ' όν ώρα δεν έτρεξαν ποταμοί τ' ό πι-κρά δάκρυά μας. Θά γελούσαμε ίσως. Ποιός ξέρει! "Ενα τέτοιο παιχνίδι ε-ίναι ή ζωή όλων μας! . .

5.

"Όλοι οί θρήνοι είναι μικροί γιά να κλάψουν τ' ό χαμένη ύπαρξή σου. "Όλοι οί πόνοι είναι μικροί να πονέσουν τ' ό, τ' ό πηγαίνει μαζί σ' ό αιώνιο σκοτάδι. Τ' όν άγάπη σου πάντα μαζί μας φύλα-γέ τ' όν. Τ' όν άγάπη σου αυτή που λυ-τρώνει, πιστεύει και σώζει. . .

Κερκυραϊκό Ζιζάνιο

ΠΕΡΑΣΑΝ ΧΡΟΝΙΑ! . .

Πέρασαν από τότε χρόνια! . . Πέ-ρασε καιρός πολύς από τότε που φύγε γιά τ' ό ξένα. . .

Και νά! τώρα ξαναθυμήθηκε τ' ό νη-σάκι του. Γυρίζει πίσω να τ' ό ξαναϊδή.

Παίρνει σιγά, σιγά τ' ό δρομάκι που βγαίνει άπάνω σ' ό βουνό, εκεί, σ' ό κάτασπρο σπιτάκι του με τίς δυό του μεγάλες λευκές, εκεί που έζησε τ' ό παι-δικά του χρόνια.

Πέρασαν από τότε χρόνια! . . Και σ' ό διάβα τους όλα τ' όλλαξαν.

"Εγώ μ' έ' άβάστακτο τους φορ-τίο τ' ό κυπαρισσένιο του κορμί, έραναν τ' ό σγουρό του κεφάλι με τ' ό διάφανο κατάλευκο μαγνάδι τους. Χάραξαν βα-θειά, με τ' ό σμίλη τους, ρυτίδες σ' ό γερασμένο πρόσωπο και σ' τα κοκκαλιά-ρικα χέρια.

Προχωρεί σιγά, κουρασμένα, άνε-βαίνει τα λίγα σκαλοπάτια και μπαίνει σ' την αλή τ' ό σπιτιού του.

Ναι! . . Πέρασαν από τότε χρόνια! "Απ' εκείνο τ' ό άνθισμένο τότε κηπάρι δεν μέναν παρ' ό αγριόχορτα κι' άγκά-θια. Στους τοίχους έπάνω βελανδένιο πράσινο χνουδάκι από ψιλά χορταράκια έχει στρωθεί. Σ' ός πόρτες και σ' τα πα-ράθυρα, που είναι χρόνια τώρα κλει-σμένα, έχει χαράξει πιδ βαθειά ο χρό-νος τ' ό ίχνη του.

Δεν διακρίνεις πιά χρώμα σ' αυτά. Μονάχα αυλάκια ασπρόμαυρα.

Δυό μεγάλες λευκές τ' ό κρατούν συντροφιά δίνοντάς τ' ό μ' εύχαρίστη-ση τ' ό δροσερή τους σκιά. Τ' όχουν σφι-χτά άγκάλιασει, με τ' όν ίδια και πότε-ρη ίσως άγάπη που τότε τ' άγκάλιαζαν

Τ' ό έλαφρό θρόνισμα τ' όν φύλλων τους μοιάζει μ' άπαλό νανούρισμα, ή με λόγια τρυφερά που τ' ό ψιθυρίζουν και τ' όν παρηγορούν γιά τ' ό μοναξιά του. Κάθετα κουρασμένος σ' ό πεζού-λι τ' ός αλήτης' γυρνά με τ' ό φαντασία του πίσω, πολύ. . .

Σ' τη ζωή που έζησε μέσα του. Θυμάται τ' ός δικούς του, τ' ός γονείς, τ' ό άδερ-φια, τ' ός φίλους, τ' ό παιχνίδια τ' ό άμέ-τητα που παίζαν σ' τη πλακοστρωμένη αυτή αλή. . . Και τώρα! Πόσο άλ-λαξαν όλα με τ' ό διάβα τ' ός χρόνων! . . Μόνος άπ' τ' όν οίκογένειά του άπόμει-νε, άλλαγμένος ίσως άκόμη περισσότε-ρο άπ' τ' όν πικρή ζωή τ' ός ένηντίας.

"Όλα άλλαξαν! . . Μά δεν τ' ό φαί-νονται κι' όλότελα ξένα. Νοιώθει και τ' όρα άκόμη μ' ός άτέλειωτη άγάπη, γιά τ' άψυχα αυτά που στέκονταν γύρω του.

Κι' ίσως. . . ίσως αν έμπαινε ο Ι-

διος βαθεία στην ψυχή τους, θά έβρισκε μέσα τους την ίδια στοργή. πού τοῦ είχαν και τότε! "Ω!... Ναι!... "Η-ταν βέβαιος γι' αὐτό.

Κι' ἂν τὰ χρόνια πέρασαν, κι' ἂν ἄλλαξαν σὲ διάφορους ὅλα ὅση, πάντα—ναί! πάντα—ἡ ἀγάπη θάταν ἡ ἴδια, ἀκριβῶς, ὅπως ἦταν καὶ... τότε!

Δεβάντα

ΔΕΝ ΚΛΑΙΩ...

Δὲν κλαίω ποτὲ τὴ ροδωνιά τὴν ἀνθοστολισμένη. Πού χάνει κάποιο ρόδο τῆς ἀπ' τὰ πολλὰ πού ἔχει. Τὴν ἄλλη μέρα τὴν αὐγὴ ἄλλο μπουμπούκι βγαίνει. Καὶ μ' ἄλλα δάκρυα ὀλόδροσα ἢ μάνα αὐγὴ τὸ βρέχει.

Δὲν κλαίω ποτὲ τὸ θάνατο κάποιου πουλιοῦ στὴ στέγη. Γιατί πολλά 'ναὶ τὰ πουλιά καὶ κάποιο ἀπ' ὅλα πάλι, Θ' ἀναπληρώσῃ τὸ μικρὸ, πουλάκι αὐτὸ πού φεύγει. Στὸ θάνατο τὴν φοβερὴ καὶ παγωμένη ἀγκάλη.

Δὲν κλαίω ἐλπίδα ποῦσβυσε ἀπ' τὶς πολλὲς π' ἀνθούνε, Σὲ κάποια τρυφερὴ καρδιά, γιατί ἐλπίδα ἄλλη, Θέ νὰ φυτρώσῃ ἀνέλπιστα μαζὶ μ' αὐτὲς πού ζοῦνε. Καὶ θὰ χαϊδεύῃ τὴν καρδιά στὴν πλάνα τῆς ἀγκάλης.

Δὲν κλαίω τὸ χόρτο τὸ φτωχὸ οὔτε τ' ὠραῖο στάχυ. Πού πέθαναν σὲ δειλινὸ σ' ἓνα μικρὸ χωράφι. Χόρτα καὶ στάχυα ἀμέτρητα ἢ μάνα φύση θάχῃ, Γιατί δὲν εἶναι θησαυρός, ἀσήμε ἢ καὶ χρυσάφι.

Τ' ὄνειρο τὸ μοναχίριβο κάποιος καρδιᾶς βλαστάρη. Πού σβύστηκε ἀναπάντεχα μονάχα αὐτὸ θὰ κλάψω: Γιά τὴ φτωχοῦλα τὴν καρδιά ἦταν μαργαριτάρι. Μόνο γι' αὐτὸ σὲ μιά γωνιά τάφο μικρὸ θὰ σκάψω...

Πριγκιπέσσα

ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΕΣ

Οἱ ἀδελφὲς Μισὸ πού φυτοζωοῦνε σὲ ξηρασμένο χωριὸ τῆς Βερμάνς σὲ νομὸ τοῦ Σέρ, γεννήθηκαν κι' οἱ δύο τους τυφλὲς.

Κάτω ἀπ' τὴ φτωχὴ ἀχυρένια στέγη πᾶνω σὲ πᾶντο μὲ τὸ πατιμένο χῶμα ἄρχισαν ἀπ' τὰ παιδικὰ τους χρόνια νὰ ἐργάζονται σὲν μικρὲς εὐεργετικὲς νεοφίδες.

"Ὅταν οἱ γονεῖς τους ὄργωναν τὴ γῆ ἢ καλλιτροῦσαν τὸν μικρὸ φτωχὸ τους ὀπωροκόμπο, οἱ δύο ἀδελφὲς κατόρθωναν μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς θέλησής τους νὰ κρατοῦν καθαρὸ τὸ νοικοκυριὸ κι' ἀκόμα νὰ ἐτοιμάζουν τὸ φαγητό.

Σ' αὐτὸ τὸν καιρὸ, πού ἦταν γι' αὐτὲς ὁ πῦρ εὐτυχισμένος καιρὸς τῆς ζωῆς τους, τὸ κάθε τί ἔλαμπε στὴν καλύβα: πᾶνω στὰ καλογουλασμένα ἔπιπλα, τὰ μικρότερα πραγματάκια ἦταν τακτοποιημένα μὲ μιά λεπτομερὴ εὐκαταστα-

σία. "Ὅταν οἱ γείτονες τᾶχαναν βλέποντας τὰ πράγματα τόσο πολὺ εὐκατάστατα, οἱ δύο κόρες ἀπαντοῦσαν ἀπλά:

"Ε! ἂν δὲν φροντίζαμε νὰ ξαναβάζουμε τὰ πράγματα στὴ θέση τους, πῶς θὰ τὰ ξαναβρίσκαμε ἀφοῦ δὲν βλέπουμε;

"Ἡ οἰκονομία λοιπὸν ζοῦσε ἔτσι, σχεδὸν εὐτυχισμένη ὅταν—θᾶναι καμμιὰ δεκαριά χρόνια—ὁ πατέρας πέθανε, ἀφίνοντας τὸν ὀπωροκόμπο σ' ἐγκατάλειψη ἀφίνοντας, τὴ μητέρα ἐξαντλημένη ἀπ' τὴ δουλειὰ καὶ μισοπισμένη.

Σ' αὐτὴ τὴ στιγμή θεωρήσαν σωστὸ νὰ προτείνουν στὸν δημαρχεῖο τοῦ πῦρ κοντινοῦ χωριοῦ νὰ τὴ βάλουν σὲ κανένα νοσοκομεῖο, ἀλλὰ ἡ ἰδέα τοῦ χωριοῦ ἐθροῖζε τίς δύο τυφλὲς ἀδελφὲς σὲ φοιτητὴ ἀπελπισία.

— Ἀργότερα, παρακαλοῦσαν, ἀργότερα, ἂν εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη. Ἀφίστε μας πρῶτα νὰ δοκιμάσουμε νὰ ζήσουμε μαζὶ, θὰ κάνουμε ὅ, τι μᾶς περνᾷ ἀπ' τὸ χέρι!

Κι' ἂν θελήσῃ νὰ σᾶς πῶ τί ἔχουν κάνει, θὰ νομίζετε ὅτι θ' ἀκούτε μιά ἱστορία ψευτικῆ φτιαγμένη γιὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ.

"Ἐμαθάν λοιπὸν νὰ κλώθουν μαλλί, μακροαίνοντας τὶς ὥρες τῆς δουλειᾶς τους ὡς τὰ μεσάνυχτα—χωρὶς νᾶχουν φυσικὰ ἀνάγκη ἀπὸ φῶς—μύθρουν νὰ μάθουν νὰ ράβουν ἀρκετὰ καλὰ κι' ἔτσι ἔβγαζαν μερικὰ χρηματάκια, μὲ τὴ δουλειὰ πού τοὺς ἐμπιστευόταν οἱ πονετικὲς ψυχὲς ἀπ' τὰ περὶ χῶρα. "Ἐμαθάν νὰ πλένουν πανιά, καθισμένες σὲ πλυσταριὸ, δίπλα σὲ μιά ὑποχρεωτικὴ γειτονίσσα πού τοὺς ἔλεγε ἂν ἦταν ἀρκετὰ καθαρά ἢ πάλι ὅν ἔτρεπε νὰ τὰ τρίβουν πιότερο.

Στὶς ἀρχὲς ἀπόκτησαν μιά γίδα, πού τὰ γαλακτερά μαζὶ μὲ ψωμί ἀποτελοῦσαν στὴν ἀρχὴ τὴ μόνη τους τροφή. Κι' ἡ γοιὰ μάννα εἶχε ἀκόμη τὴ δύναμη νὰ τὴν πηγαίνει νὰ βοσκᾷ στοὺς δρόμους, μαζεύοντας κιόλας ξύλα ξερά γιὰ τὴ φωτιά πού ἀναβαν στὰ νυχτέρια.

Ἀργότερα, ἡ φτωχὴ χήρα ξεμωροῦδιανε. "Ἐχοντας ὁμως ἀκόμα τὴν ὄρεξη νὰ πηγαίνει ὅπως ἄλλοτε στοὺς δρόμους, ἔβαζε σὲ μεγάλῃ ἀνησυχία τὶς κόρες τῆς πού δὲν τολμοῦσαν νὰ χάσουν τὴν ἐπαφὴ τῆς φουστὰς τῆς.

— Θεέ μου, λέγανε, ἂν πλανηθῇ, ἂν πᾶν καὶ πέσει σὲ καμμιὰ γούρνα! Πῶς θὰ τρέξουμε νὰ τὴ βροῦμε ἀφοῦ δὲν ἔχουμε μάτια;

Σήμερα τέτοιος φόβος δὲν ὑπάρχει γιατί ἡ μάνα εἶναι κρεβατωμένη, κι' ἔχει γίνει τυφλὴ κι' αὐτὴ μὲ τὴ σειρὰ τῆς! Κι' οἱ δύο ἀδελφὲς διπλασιάζουν τὴν τρυφερότητα γιὰ κείνη πού ποτὲ δὲν εἶδαν καὶ πού δὲν μπορεῖ πᾶ νὰ τὶς δῇ. Διπλασιάζουν καὶ τὴ δουλειὰ, γιὰ νὰ μποροῦν τελοσπάντων νὰ προμηθευθῶνται πᾶντο γιὰ νὰ γλυκάνῃ τὴν ἀρρώστια τῆς. Σοφίζονται χιλια-δύο γιὰ νὰ τὴν διασκεδάσουν, προσπαθοῦν νὰ τὴν κρατοῦν πάντοτε καθαρή, καὶ, λεπτομέρεια πού μοῦ φαίνεται συγκινητικὴ, ὅταν εἶναι νὰ τῆς ἀλλάξουν ἀσπρόρουχα ζεσταίνοντες φιλόστοργα κάθε φορά τὴ φτωχὴ χοντροκαμωμένη ποικιλία στὴ φλόγα ἀπὸ μερικὰ ξεροκλαδά πού τὰ μάζεψαν ψηλαφητὰ σὲ τὸ δάσος.

Ποτὲ δὲ ζήτησαν ἐλεημοσύνη, ποτὲ δὲν ἀκούστηκε νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ στόμα

τους ἓνα παράπονο, ἓνα βογγητό.

Μέσα στὴν αἰώνια νύχτα τους, ψηλαφώντας ἀδιάκοπα καὶ ψύχοντάς με τὰ χεῖρά ἔχουν στὴν ὄψη τους μιά γλυκα πάντοτε ἴδια μ' ἓνα εἶδος ἀναλόωτης εὐχαρίστησης.

(Pierre Loti)

Ταξιδιώτης

Ο ΕΞΥΠΝΟΣ ΓΙΟΣ

"Ἐνα παιδί πού ἦταν εἰς τὸ σχολεῖο ἐνάμιση χρόνου καὶ τὸ ὅποιο ἐξασκήθηκε πολὺ εἰς τὴν ἀριθμητικὴν, γύρισε σὺν τῷ ἐνὰ μεσημέρι, γιὰ νὰ περάσῃ τίς διακοπές.

"Ἐνα βράδυ σὲ τραπέζι εἶχαν δύο κοκκινιστὰ περιστέρια καὶ τὸ παιδί, πού νόμιζε τὸν ἑαυτὸ του πολὺ ἐξυπνο, εἶπε σὲν πατέρα του:

— Μπορῶ νὰ σᾶς ἀποδείξω μὲ τὴν ἀριθμητικὴν, ὅτι αὐτὰ τὰ δύο περιστέρια εἶναι τρία!

— "Ε, εἶπε ὁ πατέρας του, πῶς τὸ κατορθώνεις αὐτό;

— "Ὅριστε, αὐτὸ εἶναι τὸ ἓνα καὶ αὐτὸ τὸ δεύτερο, καὶ βέβαια, ἐὰν καὶ δύο κάνουν τρία.

— Πάρα πολὺ ἐξυπνο, εἶπε ὁ πατέρας του. Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, ἡ μητέρα σου θὰ πάρῃ τὸ πρῶτο, ἐγὼ θὰ φάω τὸ δεύτερο καὶ σὺ μπορεῖς νὰ πάρῃς τὸ τρίτο!

(Μετάφραση)

Καθρέφτης

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ρωτοῦν τὸν Νίκο ἂν ἔχῃ καλὴ θέση στὴν τάξη του.

— Καλὴ λέει; Τὴν καλύτερη! Κάθουμαι κοντὰ στὴν πόρτα καὶ φεύγω πρῶτος μόλις τελειώσῃ τὸ μάθημα.

Αἰώνιος Θεῶλος

Τοῦ Τοτοῦ τοῦ μπήκε μιά μυγίτσα σὲν μάτι του.

— Δός μου τὸ καθρεφτάκι σου νὰ ἰδῶ τὴ μύγα, λέει στὴν ἀδελφή του.

Κι' ἐκείνη:

— Ἀμ καίμενε, σὲν μάτι σου εἶναι καὶ δὲν τὴν βλέπεις;

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς **Α' Περιόδου** (1879—1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς τρεῖς: Τος, 14ος, καὶ 18ος. Ἐκαστος τόμος δρχ. 25, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. 28,50 διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. 40 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς **Β' Περιόδου** (1894—1933), ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 40 τόμους ὑπάρχουν οἱ 39 (διότι ὁ τοῦ 1918 ἔχει ἐξαντληθῇ). Ἐν τούτων, οἱ μὲν Τόμοι τῶν ἐτῶν 1894—1928 τιμῶνται ἕκαστος (ἐκ σελίδων 416) ἀρραφὸς δρ. 80 καὶ ραμμένος δρ. 85. Οἱ δὲ Τόμοι τοῦ 1929, 1930, 1931, 1932 καὶ 1933 τιμῶνται ἕκαστος (ἐκ σελίδων 624) ἀρραφὸς δρ. 110 καὶ ραμμένος δρ. 115.

Ταχυδρομικὰ τέλη ἐκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἀνω τιμὰς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν δρχ. 5 ὁ ἀρραφὸς καὶ δρχ. 15 ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικόν δρχ. 35 εἴτε ἀρραφὸς εἴτε ραμμένος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Ἐυερίπιδου
τὴν 6 'Ιουνίου 1934

ΣΗΜΕΡΑ τελεῖσθε ὁ πρῶτος γύρος τῶν Συλλογῶν Πνευμάτων. Ἀσκήσεων. Δημοσιεύθηκε δηλαδὴ μιά Ἀσκήσις ἀπὸ κάθε Συλλογῆς. Ὅποιος δὲν εἶδε ὡς τώρα Ἀσκήσιν του, πρέπει νὰ συμπράξῃ ὅτι Συλλογῆς του δὲν ἐλήφθη. Οἱ Συλλογῆς πού ἐφθασαν ἐντὸς τῆς προθεσμίας, εἶναι 81 ἀκριβῶς. Ἐπομένως, ὅπως εἶπα καὶ σὲν προηγούμενο, ἡ σειρὰ κάθε Συλλογῆς θὰ ἐκινᾷται καὶς δύο μῆνες. Ἐννοεῖται ὅτι ἄλλες δὲν θὰ δεχθῶν, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνες—καὶ θὰ εἶναι βέβαια ἐλάττωσις—πού μπορεῖ νὰ στάλῃται ἀπὸ μακρινὰ μέρη ἐμπροσθέντως, ἀλλὰ δὲν ἐφθασαν ἀκόμη στὰ χεῖρά μου.

Τὸ **Τρίτο Κορτεζίνο** μοῦ γράφει πῶς ὁ **Παναγιῶτης ὁ Ἀνδριόσανιτης**, πού γύρευε, καθὼς θυμᾶστε, νάνακαλύψῃ τὸν κ. **Ξενοῦλο** ἀνάρμοστα σὲ κατ' ἐκδρομὲς πού εἶχαν πάει στὴν Ἀνδριόσανα, ἔγινε ὅμμα πρωταπριλιάς. Γιατὶ τὴν 1η Ἀπριλίου ἔγραψαν ἐκεῖ οἱ ἐφημερίδες πῶς θὰ πῆγαιναν πολλοὶ λόγιοι καὶ καλλιτέχναι τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ κ. **Ξενοῦλος**. «Στὴν ἀρχὴ, λέει, καὶ μετὰ πηδάγαμε ἀπ' τὴν χαρὰ μας πού θὰ γνωρίζαμε ἔστω καὶ ἀπὸ μακριὰ τὸν ἀγαπητό μας συγγραφέα. Ὑποθέτω ὅμως καταλάβαμε πῶς ἦταν ἓνα πρωταπριλιάτικο ἀστεῖο». Νόστιμο κι' αὐτό.

Εἶδα, **Κοκκινουσκούφισσα**, τί ὠραῖα γιόρτασες καὶ φέτο τὴν γενέθλιά σου. Βέβαια, ἀφοῦ ἔχῃς ὄνομα θεᾶς πού δὲν ὑπάρχει σὲν καλάνταρι, πρέπει νὰ γιορτάζῃς τὴν ἡμέρα πού γεννήθηκες. Καὶ τοῦ χρόνου λοιπὸν κι' ἐκατὸ ἀκόμα χρόνια! Ἡ ἐκθεσὶ σου θάταν παράκαιρη τώρα, καλότερα νὰ γράψῃς κατὰ ἄλλο γιὰ τὴ Σελίδα. Πραγματικῶς, ἡ κομωδία αὐτῆς τοῦ Μολιέρου μᾶς δείχνει πόσο γελοῖο κάνει τὸν ἄνθρωπο ἡ μεγαλομανία.

Εὐχαριστῶ, **Κοιτάκη**, νὰ ἔλθῃς πρώτη καὶ στοὺς τελικοὺς διαγωνισμοὺς. Γιά τὴ λέξη «ροταριανός» εἶπα σὲν προηγούμενο... ὅσα ἔγερσα. Περισσότερα δὲν ἔμαθα σὲν μεταξὺ. Ἡ **Κυρὰ τῆς Θάλασσας** κι' οἱ ἄλλοι πού λές δὲν πιστεύω νὰ ταμπέλιασαν, ἀλλὰ θάχουν ἄλλες δουλειές τώρα πού δὲν τοὺς ἀφίνουν νὰ γράφουν καὶ γιὰ τὴ Σελίδα.

Ἀληθεῖς, **Μετζίνα**, εἶχες καιρὸ νὰ μοῦ γράψῃς καὶ χάριχα πού ἐπιτελοῦς ἐλαθα κι' ἓνα γράμμα δικό σου. Γιά τὸν «Ὁδηγισμό» πού με ρωτᾷς, σὺ μᾶλλον πρέπει νὰ μοῦ πῆς. Τὶ σκοποῦς ἐπεδίωκε; τί μέσα μεταχειρίζεται; καὶ τί διαφέρει ἀπὸ τὸν «προσκοπισμό»; Ὅσο γιὰ κείνα πού λές οἱ προληπτικοὶ κι' οἱ ὀπισθοδρομικοί, δὲν παραξενεύονται γιατί τοὺς ἔβρω. Αὐτοὶ θέλουν, ἂν ἦταν τρόπος, νὰ μὴν ξεμυτίξῃ ἀπ' τὸ σπῆνι του τὸ καρίτσι, ὅπως ἔδω κι' ἐκατὸ χρόνια. Ἀλλὰ ἡ ἐποχὴ ἄλλαξε. Καὶ καμμιὰ «ἀνηθικότης» δὲν εἶναι νὰ λαβαῖναι μέρος καὶ κορίτσια σὲ κοινωφελεῖς ὁργανώσεις.

Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴ φροντίδα, **Νυφούλα τ' Οὐρανοῦ**. Ναι, εἶται πάντα νὰ μοῦ γράφῃς, μὲ μεγάλα γράμματα, νὰ τα διακρίνω κάπως εὐκόλα, γιατί τὸ μελάνι σου ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀσπρὸ. Λές πῶς ἐσὺ δὲν τὸ βρίσκεις τόσο, σὲ βεβαιῶ ὅμως πῶς ἔχει: μεγάλῃ διαφορά δὲν τὰ καλὰ μελάνια πού μεταχειρίζονται οἱ περισσότεροι φίλοι μου. Εὐχαριστῶ καὶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια. Ἡ **Μ.** παίρνει ἀκόμα φύλλο. Τῶ-

ρα περιμένω γράμμα σου μετὰ, τίς ἐξελίξεις.

Περὶεργο μοῦ φαίνεται, **Δουξ Βλαδιμήρ**, νὰ διαβάσῃς τὸν Ὁδηγὸ καὶ νὰ μὴν καταλάβῃς τί εἶναι τὰ Εὐσημα! Καὶ πῶς περὶεργο ἀκόμα, πού δὲν εἶσαι ὁ πρῶτος πού μοῦ ζητεῖ νὰ τοῦ ἐξηγήσῃς αὐτὰ πού γράφει γιὰ τὰ Εὐσημα ὁ Ὁδηγός. Λοιπὸν, ἀκούσε. Μιά φορά, στὰ σχολεῖα, εἶχαν κατὰ χαρτάκια, σὲν παράσημα, πού, μέσα σὲ μιά κορνίζα, εἶχαν τυπωμένες τίς λέξεις: «Εὐσημον ἐπιμελείας», ἢ «Εὐσημον εὐταξίας». Καὶ κάθε φορά πού ἓνας μαθητὴς ἔγερσε καλὰ ὅλα του τὰ μαθήματα, ἢ περνούσε μιά ἐβδομάδα χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν παραμικρὴ ἀταξία, τοῦ ἔδιναν ἀπὸ ἓνα τέτοιο χαρτάκι. Ἐπαίρνε δηλαδὴ Εὐσημον. Καὶ σὲν τέλος τοῦ χρόνου, ὅποιος εἶχε τὰ περισσότερα, ἐπαίρνε ἓνα βραβεῖο: βιβλίο, χάρτιν, καλαμάρι κτλ. Ἐ, τὸ ἴδιο κάνω κι' ἐγὼ. Μὲ τὴ διαφορά πῶς ἀντὶ νὰ σᾶς μοιράζω χαρτάκια, σημειῶνῶ ἀπλῶς τὰ Εὐσημα πού σᾶς δίνω σὲ κάθε Διαγωνισμό. Γι' αὐτὸ σ' ὅλους τοὺς Διαγωνισμοὺς, κοντὰ στὸν ὄνομα ἢ σὲν ψευδώνυμο κάθε διαγωνιζομένου, βλῆπεις [2Ε] = δύο Εὐσημα, [3Ε], [5Ε], [10Ε] καὶ καθεστῆς. Στὸ τέλος τοῦ χρόνου, προσθέτουνται οἱ ἀριθμοὶ τοῦ καθενός, κι' ὁποῖος ἔχει τὰ περισσότερα Εὐσημα, παίρνει τὸ Βραβεῖο τῶν Εὐσημων, ὅπως λέει ὁ Ὁδηγός.

"Ἐμμα Μόρελαντ, τὸ γράμμα σου μ'

Παρακαλῶ πολὺ ὅσους χρωστοῦν τὴ συνδρομὴν τους νὰ τὴν στείλουν τὸ γρηγορώτερον. Ἄς ἔχουν ὑπ' ὄψει τους, ὅτι οἱ συνδρομὲς αὐτὲς εἶναι ὁ μόνος μου πόρος ἢ καθυστέρηση ἐπομένως δυσκολεῖται πολὺ τὸ ἔργο μου πού ἀπαιτεῖ ὅχι μόνον μεγάλα κόποις, ἀλλὰ καὶ μεγάλα ἐξόδα.

ἔκανε νὰ διαβάσω συγχρόνως καὶ τὸ κομμάτι σου, πού ἦταν ἄλλωστε μικρὸ καὶ πολὺ καθαρὰ γραμμένο. Λοιπὸν τὸ ἐγκρίνω. Ἐχει ἀρκετὴ ποίηση καὶ πρωτοτυπία ἢ περιγραφή αὐτῆς «γλυκεῖς νυχτὶς», καὶ νομίζω πῶς θὰ κάμῃς καλὰ νὰ ἐξακολουθήσῃς. Γιατὶ ἂν καὶ δὲν φαίνεται ἀκόμα πολὺ καθαρά—δὲν θέλεις νὰ σοῦ πῶ «εἰλικρινά»;—ἀλλὰ κάποιο τάλαντο ὑποφύσκει... Ὁ κ. Φαῖδων εὐχαριστήθηκε πολὺ πού ἔχει ἀκόμα μιά φίλη τόσο θερμῇ—γιατὶ δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ μάθῃ;—πού καὶ ναι καυχᾷ, ὅταν, γιὰ νὰ τὴν περάξουν, τῆς λές πῶς δὲν τὸν γνωρίζουν. Ὑποθέτει μάλιστα πῶς γιὰ νὰ σὲ πειράξῃ σοῦ πῆρε κάποιος ἀπὸ τὸ συρτάρι σου ὅλες τίς εἰκόνες του πού εἶχες κομμένες ἀπὸ ἐφημερίδες, καὶ θὰ σοῦ τίς ξαναδώσῃ.

Συμπύση, παιδί μου **Κάρμεν Σύλβα**, τὰ γράμματά σου ἔκιναν νὰ βροῦν γραμματοπλημμύρα μεγάλη. Γι' αὐτὸ τ' ἀνέφερα μόνον χωρὶς ν' ἀπαντήσω. Ὁ Ρατισμπόν (Ratisbonne) εἶναι γνωστὸς γάλλος ποιητής, πού πολλὰ ὠραῖα ποιήματα ἔχει γράφει γιὰ παιδιά, καὶ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἔχω δημοσιεύσει κι' ἐγὼ κατὰ καιροὺς μεταφράμενα ἀπὸ διαφόρους συνεργάτες μου. Αὐτὸ γιὰ τὸν μενεξέ («Μετριοφροσύνη») μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Πολέμη. Φυσικῶς, στὴ Σελίδα ὡς δικό σου δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῇ (στὴ Σελίδα δημοσιεύονται μόνον πρωτότυπα ἢ μεταφράσεις ἐκείνου πού ὑπογράφει). Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι πολὺ ὠραῖο ποίημα, καὶ θὰ πέρασαν πάμπολλα χρόνια ἀφ' οὗ—ἴσως

—τὸ ξαναδημοσιεύσω, θὰ σοῦ δώσω τὴν εὐχαρίστηση πού θέλεις νὰ τὸ ἰδῇς τυπωμένο, καὶ θὰ τὸ βάλω σὲ κανέν' ἀπὸ τὰ ἐρχόμενα φυλλάδια.

"Ἐφαξα, **Βάνδα**, ἀλλὰ δὲν βρήκα κομμάτι μὲ τέτοιο τίτλο. Μπορεῖ καὶ νὰ χάθηκε, μπορεῖ καὶ νάνα χαμένο κάπου καὶ νὰ τὸ βρῶ ἄργότερα. Ὅπως ὅποτε ἔχω τὸ καινούργιο πού θὰ τὸ διαβάσω μὲ τὴ σειρὰ του. Μὰ γιατί μοῦ γράφεις λόγια πού μὲ πικραίνουν; Μπορεῖ ποτὲ νὰ παραμελῶ τοὺς παλιούς μου φίλους; Ἰσα-ἴσα, ἂν ἔκανα διακρίσι, γι' αὐτοὺς θὰ τὴν ἔκανα. Ἀλλὰ δὲν ξῶναι γιὰ κανένα, ὅλοι γιὰ μένα εἶναι τὸ ἴδιο. Καὶ γιὰ νὰ μὴν ἀπαντήσω σὲ μιά ἀπορία σου, θὰ πῇ πῶς δὲν εἶχα τόπο. Σήμερα πού ἔχω, θὰ σοῦ ἀπαντήσω. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν τὴν θυμοῦμαι πιά. Δὲν μοῦ τὴν ξαναγράφεις;

Γιατὶ, **Ρεζεντά**, θὰ πονέσῃς, καὶ πολὺ μάλιστα, ἂν ἀπορριφθῇ τὸ κομμάτι σου; Δὲν τὸ διάβασα ἀκόμα, σοῦ λέω ὅμως ὅτι ἡ ἀπορρίψη ἑνὸς κομματιῦ δὲν εἶναι κανένα... δυστύχημα. Δὲν βλέπεις πόσα ἀπορρίπτονται κάθε φορά; Δὲν ἔχουν ψυχὴ κι' αὐτὰ τὰ παιδιά; Βέβαια, δὲν σοῦ λέω, λυποῦνται λιγάκι, ἀλλὰ γρήγορα παρηγοροῦνται καὶ γράφουν ἄλλο κομμάτι, πού πάντα σχεδὸν εἶναι καλύτερο. Τὸ ἴδιο θὰ κάμῃς καὶ σὺ ἂν τυχόν ἀπορριφθῇς οἱ «Θύμησες».—Ἰσοῦ πῶς θὰ δέσῃς τὰ Μικρὰ Μυστικά σου: Θάβριμῃς τὰ τετράδιά σου ὅπως θὰ τὰ κατατάξῃς. Καὶ σ' ἓνα Πίνακα Περιεχομένων, μὲ τοὺς ἀριθμούς 1, 2, 3 κτλ. θὰ γράψῃς, σὲν ἀντίστοιχο ἀριθμὸ, τίνος εἶναι κάθε τετράδιο. Π. χ. ἀριθ. 1, **Μάγισσα**—ἀριθ. 2, **Μεγάλη Ἑλλάς**—ἀριθ. 3, **Οὐράνιο Τόξο** καὶ καθεστῆς. Κι' ἔπειτα θὰ δώσῃς ὅλο τὸ Λευκῶμα σὲν βιβλιοδέτη σου νὰ σοῦ τὸ δέσῃ ὅπως θέλεις: μὲ πετσί, μὲ παννί, μὲ χρυσὲς κόψες, μὲ χρυσὰ γράμματα, σκέτο—αὐτὰ πιά τὰ κανονίζεις... ἢ τσέπη.

Δυσάρεστο βέβαια, ἴω, νὰ βγάλῃς ἱλαρὰ Μάϊο μήνα καὶ νὰ λείψῃς τρεῖς ἐβδομάδες ἀπὸ τὸ σχολεῖο! ἀλλὰ ἐγὼ δὲν φοβόμαι. Ἐχεις ἀκόμα καιρὸ καὶ, ἀφοῦ ἦσαν ἡ πρώτη στὴν τάξη σου, θὰ τὰ καταφέρῃς καὶ τώρα σὲν ἰδιωτικὸ, καὶ κατόπιν σὲν ἐξετάσεις τοῦ δημοσίου. Ὅσο γιὰ τὸ κομμάτι πού θὰ μοῦ στείλῃς, ἐπειδὴ θυμᾶσαι πῶς ἔχεις στείλει ἄλλα δύο—ἀδιάφορα πότε—νὰ γράψῃς «

